

Spis treści:

- Walne Zebranie Delegatów PTNO
- IV Zjazd Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych
- Awanse i wyróżnienia
- IX Konkurs na Najlepszą Pracę Magisterską
- Nowo przyjęci członkowie
- Odeszli od nas
- Informacje o działalności oddziałów
- Sprawozdania z sympozjów, konferencji, seminariów, targów, wystaw i spotkań

Szanowni Państwo

Życzymy pięknych, rodzinnych Świąt Bożego Narodzenia wypełnionych wzajemną miłością, pokojem i radością. Niech wartości tych Świąt dadzą nam nadzieję, siłę i odwagę potrzebną do realizacji wszystkich zamierzeń w 2015 Roku.

Zarząd Główny i Redakcja

Walne Zebranie Delegatów PTNO

W roku 2015 już po raz ósmy dokonamy wyboru nowych władz Towarzystwa. Walne Zebranie Delegatów – najwyższego organu Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych odbędzie się 14 września, w przeddzień IV Zjazdu PTNO. Miejsce i czas obrad WZD nie są przypadkowe, gdyż Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, w tym właśnie roku obchodzi Jubileusz 70-lecia nauk ogrodniczych. Stąd nasza tam obecność. Podczas Walnego Zebrania Delegatów dokonamy oceny działalności PTNO w minionej kadencji, podsumujemy nasze osiągnięcia, ale również będzie czas na refleksje i szeroką dyskusję na temat przyszłości naszego Towarzystwa. Aby PTNO mogło w dzisiejszych realiach finansowych funkcjonować potrzebni są też nowi członko-

wie. Niestety, od kilku lat obserwujemy spadek liczby członków. Liczba aktywnych członków Towarzystwa przekłada się bezpośrednio na liczbę delegatów, którzy są wybierani w oddziałach i Sekcji Hodowli Roślin i Nasiennictwa. Liczbę delegatów na WZD ustala się w proporcji 1:10, przy czym jeśli liczba członków przekracza pełną dziesiątkę upoważnia to oddział do wyboru dodatkowego delegata (np. 51 członków w oddziale upoważnia do wyboru 6 delegatów). Powyższe zasady obowiązują również przy wyborze delegatów w Sekcji Hodowli Roślin i Nasiennictwa (1 delegat na 10 członków). Wybory do władz Sekcji odbywają się podczas Walnego Zgromadzenia Delegatów. Walne Zebranie Delegatów jest ważne przy obecności co najmniej połowy

ogólnej liczby Członków. W razie braku *quorum* wyznacza się nowy termin, w którym uchwały są ważne bez względu na liczbę obecnych. W Walnym Zebraniu Delegatów z głosem decydującym biorą udział: delegaci wybrani w oddziałach i sekcji oraz członkowie honorowi, obywatele polscy. Z głosem doradczym – członkowie ustępujących władz Towarzystwa, jeżeli nie zostali wybrani delegatami oraz osoby zaproszone. Podczas WZD wybierani są nowi członkowie Zarządu Głównego, którzy spośród siebie wybierają prezydium w tym prezesa, 2 wiceprezesów, sekretarza i jego zastępcę oraz skarbnika i jego zastępcę. Również dokonuje

się wyboru Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego. Walne Zebranie Delegatów Towarzystwa na wniosek Zarządu Głównego nadaje również Członkostwo honorowe. Kadencja Władz Towarzystwa trwa 4 lata. Dokonując wyboru do władz Towarzystwa pamiętajmy, aby wybierać osoby godne zaufania, dbające o dobry wizerunek Towarzystwa i podnoszące jego rangę w środowisku nauki i praktyki ogrodniczej.

Prof. dr hab. Stanisław Mazur
Sekretarz ZG PTNO

IV Zjazd Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych

Szanowni Państwo, Koleżanki i Koledzy,

w dniach 14-16 września 2015 roku odbędzie się we Wrocławiu IV Zjazd Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych. Po trzech poprzednich, szacownych ośrodkach w Krakowie, Poznaniu i Lublinie nam przypadł zaszczyt zorganizowania kolejnego spotkania naukowców, praktyków, jak również dydaktyków akademickich reprezentujących wszystkie dziedziny wiedzy z zakresu ogrodnictwa w Polsce.

Dla nas organizatorów jest to szczególne wyróżnienie. W roku 2015 przypada jubileusz 70-lecia nauki ogrodniczej we Wrocławiu, jak również działalności Wydziału Przyrodniczo-Technologicznego w Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu. Jednocześnie jest to rok jubileuszu 50-lecia pracy naukowej prof. dr hab. Eugeniusza Kołoty, długoletniego kierownika Katedry Ogrodnictwa UPWr., twórcy szkoły naukowej w zakresie badań nad agrotechniką i nawożeniem roślin warzywnych o ogromnym dorobku naukowym, osoby znanej i szanowanej w środowisku ludzi nauki, aktywnie pracującej na rzecz rozwoju ogrodnictwa w Polsce.

Celem organizowanego w Uniwersytecie Przyrodniczym

we Wrocławiu, Ogólnopolskiego Zjazdu Ogrodniczego i Konferencji Naukowej p.t.: „**POSTĘP W OGRODNICTWIE DLA POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA I OCHRONY ŚRODOWISKA**” jest prezentacja osiągnięć nauki i praktyki w zakresie nowych technologii produkcji ogrodniczej, poprawy jakości produktów ogrodniczych oraz pełnego wykorzystania ich dobroczynnego wpływu na zdrowie i środowisko człowieka. W ramach konferencji obok referatów plenarnych, obrady będą się toczyły w czterech sekcjach tematycznych: warzywnictwo i rośliny lecznicze; sadownictwo; rośliny ozdobne i architektura krajobrazu; hodowla roślin, nasiennictwo i biotechnologia. Szczegółowe informacje o konferencji zawarte są na stronie internetowej <http://wnoz.up.wroc.pl/ptno> i w komunikacie 1.

W imieniu organizatorów serdecznie zapraszam Państwa do Wrocławia.

Przewodnicząca Wrocławskiego Oddziału PTNO
Prof. dr hab. Anita Biesiada

Awanse i wyróżnienia

Tytuł naukowy profesora uzyskali:

dr hab. Dariusz Grzebelus, prof. nadzw.,
dr hab. Edward Kunicki, prof. nadzw. i dr hab. Maria Gawęda, prof. nadzw. z UR w Krakowie,
dr hab. Marzena Aleksandra Błażewicz-Woźniak, prof. nadzw., dr hab. Mirosław Stefan Konopiński, prof. nadzw.
dr hab. Sławomir Marzec, prof. nadzw. z UP w Lublinie,
dr hab. Marek Siwulski, prof. nadzw. z UP w Poznaniu,
dr hab. Elżbieta Urszula Kozik, prof. nadzw. z IO w Skierniewicach,
dr hab. Janina Gajc-Wolska, prof. nadzw. z SGGW w Warszawie.

Stanowisko profesora zwyczajnego uzyskała:

Prof. dr hab. Elżbieta Urszula Kozik z IO w Skierniewicach.

Stanowisko profesora nadzwyczajnego uzyskali:

dr hab. Beata Meszka, dr hab. Elżbieta Rozpara, dr hab. Grażyna Soika i dr hab. Agnieszka Marasek-Ciołakowska z IO w Skierniewicach.

Stopień doktora habilitowanego uzyskali:

dr Beata Jankowska, dr Monika Bieniasz, dr Maria Pobożniak, dr Sylwester Smoleń i dr Barbara Nowak z UR w Krakowie,
dr hab. Agnieszka Dorota Jamiołkowska, dr Mirosława

Chwil, dr Katarzyna Agnieszka Golan, dr Edyta Balbina Górską-Drabik i dr Krystyna Zofia Piotrowska-Weryszko z UP w Lublinie,
dr Lidia Irzykowska i dr Zofia Zydlik z UP w Poznaniu,
dr hab. Beata Meszka, dr hab. Elżbieta Rozpara, dr hab. Grażyna Sojka i dr hab. Agnieszka Marasek-Ciołakowska z IO w Skierniewicach,
Małgorzata Mikiciuk, Miłosz Smolik, Ireneusz Ochman, Piotr Żurawik oraz Agnieszka Zawadzińska z ZUT w Szczecinie.

Stopień doktora uzyskali:

mgr inż. Ewelina Wojciechowska–słuchaczka studiów doktoranckich UP w Poznaniu,
mgr Anna Wrzodak, mgr Agata Broniarek-Niemiec,
mgr Monika Kałużna, mgr Jacek Filipczak i mgr Małgorzata Tartanus z IO w Skierniewicach,
mgr inż. Anna Tomczak z UP we Wrocławiu.

Medalem Komisji Edukacji Narodowej zostali wyróżnieni:

dr hab. Marzena Lidia Masierowska i dr hab. Paweł Mariusz Szot z UP w Lublinie,
prof. dr hab. Andrzej Komosa z UP w Poznaniu,
dr hab. prof. SGGW Emilian Pitera z SGGW w Warszawie.

Srebrny Krzyż Zasługi otrzymał:

prof. dr. hab. Józef Robak z IO w Skierniewicach.

Medal złoty za długoletnią służbę otrzymali:

prof. dr hab. Maria Klein z UR w Krakowie,
dr hab. Marek Kazimierz Dąbski i dr hab. Danuta Barbara Kozak z UP w Lublinie,
prof. dr hab. Marek Gajewski oraz dr Wiesława Rosłon z SGGW w Warszawie.

Medal srebrny za długoletnią służbę otrzymali:

dr Katarzyna Kowalczyk z SGGW w Warszawie.

Medal brązowy za długoletnią służbę otrzymali:

dr Barbara Jagosz z UR w Krakowie,
dr Małgorzata Cegiełko i dr Elżbieta Barbara Mielniczuk z UP w Lublinie.

Medal „Academia Rerum Rusticarum Posnaniensis” otrzymał:

prof. dr hab. Mikołaj Knaflewski.

Medal „Pro Patria” uzyskał:

dr hab. Jacek Nawrocki z UR w Krakowie.

Nagrodę Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi otrzymał:

Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach za opracowanie nowych, przyjaznych środowisku technologii integrowanych i ekologicznych stosowanych w polskim ogrodnictwie.

Nagrodę „Jakość Roku 2013” otrzymał:

Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach za projekt badawczo-rozwojowy pt. „Opracowanie innowacyjnych produktów i technologii dla ekologicznej uprawy roślin sadowniczych (EkoTechProdukt)”.

Gratulujemy!

XI Konkurs na Najlepszą Pracę Magisterską

Na posiedzeniu Zarządu Głównego PTNO 27.11.2014 r. zostały zatwierdzone wyniki tegorocznego Konkursu na Najlepszą Pracę Magisterską. W poszczególnych Oddziałach zostały nagrodzone następujące prace magisterskie:

Kraków – mgr inż. Katarzyna Kuszek – praca pt. „Opracowanie wzorników rabat warzywnych oraz polowa ocena ich dekoracyjności w ciągu roku kalendarzowego”, wykonana pod kierunkiem dr inż. Elżbiety Jędraszczyk w Katedrze Roślin Warzywnych i Zielarskich UR w Krakowie.

Lublin – mgr inż. Anna Wicik – praca pt. „Wpływ kwasu 5-aminolewulinowego i ortokrzemowego na wzrost roślin kopytnika pospolitego (*Asarum europaeum* L.)”, wykonana pod kierunkiem dr hab. Elżbiety Pogroszewskiej prof. UP w Zakładzie Roślin Ozdobnych Instytutu Roślin Ozdobnych i Architektury Krajobrazu UP w Lublinie.

Poznań – mgr inż. Adrianna Kowalik – praca pt. „Wpływ

kwasu salicylowego na przebieg cyklu produkcji chryzantem doniczkowych (*Chrysanthemum* L.) z wybranych grup odmianowych” – promotor prof. dr hab. Hanna Bandurska, wykonana w Katedrze Fizjologii Roślin UP w Poznaniu.

Warszawa – mgr inż. Paweł Orliński – praca pt. „Wpływ zróżnicowania metod uprawy *Stevia rebaudiana* (Bert.) Bertoni na plon i jakość surowca” – promotor prof. dr hab. Ewa Osińska, wykonana w Katedrze Roślin Warzywnych i Leczniczych SGGW w Warszawie.

Wrocław – mgr inż. Angelika Schima – praca pt. „Wpływ sposobów sadzenia oraz okrywania gleby różnymi ściółkami na wzrost i owocowanie truskawki odmiany Elsanta”, wykonana pod kierunkiem dr hab. Ireneusza Sosny prof. UP w Zakładzie Sadownictwa, Katedry Ogrodnictwa UP we Wrocławiu.

*Dr hab. Piotr Siwek, prof. nadzw.
Prezes PTNO*

Nowo przyjęci członkowie

Oddział lubelski:

dr Małgorzata Cegiełko, dr Elżbieta Barbara Mielniczuk,
dr Mariusz Szmagara i mgr Kamila Rojek z UP w Lublinie.

Oddział poznański:

dr Aleksandra Andrzejewska z Plantpress i dr Piotr Czuchaj
z UP w Poznaniu.

Odeszli od nas

Prof. dr hab. Andrzej Witold Sadowski 1931 –2014

Profesor Andrzej Witold Sadowski – doktor habilitowany nauk rolniczych w zakresie ogrodnictwa – sadownictwa, emerytowany profesor zwyczajny Katedry Sadownictwa Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, doktor *honoris causa* Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie oraz doktor *honoris causa* Uniwersytetu im. św.

Stefana w Gödöllő na Węgrzech.

Życie Profesora przebiegało w burzliwym i trudnym XX wieku. Wymagało hartu ducha i zdecydowanej postawy moralnej, aby przejść przez kolejne jego okresy. Urodził się 14 lutego 1931 roku w Warszawie. Po maturze, w 1949 roku rozpoczął studia na Wydziale Ogrodniczym SGGW. Dyplom inżyniera ogrodnika uzyskał w 1953 roku, a magistra w 1954 roku. Będąc na kursie magisterskim pracował już jako asystent w Katedrze Sadownictwa SGGW, co niewątpliwie było wielkim wyróżnieniem dla studenta. Po ukończeniu studiów przez dwa lata pracował jako agronom w Zespole PGR w Starej Wsi k. Grójca. W 1956 roku został skierowany na aspiranturę do Akademii Rolniczej im. Timiriaziewa w Moskwie, gdzie w 1960 r. uzyskał stopień kandydata nauk rolniczych. Po powrocie do Polski ponownie podjął pracę w Katedrze Sadownictwa SGGW, kolejno jako adiunkt, docent, profesor nadzwyczajny i profesor zwyczajny. Stopień docenta nauk rolniczych uzyskał w 1968 roku, a tytuł profesora w 1980 roku. W 2001 roku otrzymał tytuł doktora *honoris causa* nadany przez Uniwersytet im. św. Stefana w Gödöllő na Węgrzech oraz przez Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. W trakcie pracy w SGGW pełnił funkcję prodziekana Wydziału Ogrodniczego w roku akademickim 1974/1975 oraz dziekana Wydziału przez dwie kadencje, tj. w latach 1978–1984, a także funkcję kierownika Katedry Sadownictwa w latach 1984–1997. Na przełomie lat 1960 i 1961 odbył staż naukowy w Rutgers University (USA). W latach 1975–1978 pracował jako profesor w Colegio de Postgraduados w Chapingo, w Meksyku. Szybka i błyskotliwa kariera naukowa Profesora zawdzięczał nie tylko liczny kontaktom międzynarodowym, lecz także swoim nieprzeciętnym zdolnościom oraz wręcz benedyktyńskiej pracowitości.

Duży wpływ na ukształtowanie osobowości Profesora Andrzeja Sadowskiego wywarł Jego nauczyciel – prof. Szczepan A. Pieniążek. Praca pod kierunkiem tego wybitnego spe-

cialisty dała Profesorowi Sadowskiemu nie tylko doskonałe przygotowanie metodyczne i znajomość sadownictwa, ale uczyniła Go otwartym na wszystko co nowe, zainspirowała i dodała odwagi do podejmowania nowych kierunków badawczych, a także nauczyła rzetelności i pracy w zespole. Posiadając osobiste uzdolnienia, niezwykle zapał do pracy i bogate doświadczenia wyniesione z kontaktów międzynarodowych, Profesor Sadowski podejmował wiele oryginalnych tematów badawczych, których realizacja miała duże znaczenie poznawcze i praktyczne. Jego autorytet naukowy oraz społeczne podejście do współpracy międzynarodowej i wielkie, osobiste zaangażowanie w tym zakresie uczyniły Profesora ambasadorem polskiego sadownictwa.

Uprzywilejowane miejsce w pracy badawczej Profesora Sadowskiego miało kompleksowe ujęcie odżywiania mineralnego roślin sadowniczych w powiązaniu z rozmieszczeniem systemu korzeniowego drzew. Z właściwym sobie zaangażowaniem zajmował się także przyczynami występowania niektórych chorób fizjologicznych jabłek oraz oceną przydatności różnych podkładek i systemów intensywnej uprawy jabłoni. Wyniki pracy eksperymentalnej wykreowały Profesora na wybitnego specjalistę w zakresie nawożenia i zmian biochemicznych zachodzących na styku – środowisko glebowe i roślina, oraz uznanego eksperta w kraju i za granicą. Efektem pracy badawczej jest autorstwo lub współautorstwo 135 oryginalnych artykułów i 97 komunikatów naukowych, 6 podręczników lub poradników i 130 publikacji popularno-naukowych. Badania i opublikowane wyniki były najczęściej pracami pionierskimi, otwierającymi nowe kierunki i inspirującymi wielu badaczy. Przy takim podejściu do pracy twórczej formułowane przez Profesora wnioski cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, a Jego prace były publikowane w renomowanych czasopismach krajowych i zagranicznych.

Profesor Sadowski skupiał wokół siebie grupę młodych pracowników naukowych i doktorantów, którym – poza ukierunkowaniem pod względem naukowym – ułatwiał kontakty krajowe i zagraniczne, pozyskiwanie funduszy na badania oraz sympozja i konferencje w wiodących jednostkach badawczych na świecie. Kładł również duży nacisk na stworzenie własnej „szkoły badawczej” promując ośmiu doktorów. Troje jego współpracowników uzyskało stopień doktora habilitowanego, a dwoje z nich odebrało z rąk Prezydenta RP nominacje profesorskie. W czasie pełnienia funkcji dziekana jedną z Jego zasług było promowanie samodzielnych pracowników naukowych Wydziału. Był także recenzentem wielu rozpraw doktorskich i prac habilitacyjnych

oraz dorobku w postępowaniach o nadanie tytułu profesora oraz tytułu doktora *honoris causa*, a także opinii o powołaniu na stanowiska docenta i profesora, które wykonywał na zlecenie prawie wszystkich uczelni rolniczych w Polsce oraz Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarnictwa (obecnie Instytutu Ogrodnictwa) w Skierniewicach.

Profesora charakteryzowała łatwość pracy w zespołach, w tym międzynarodowych, otwartość na nowe wyzwania naukowe oraz solidna wiedza z zakresu najnowszych osiągnięć światowej nauki. Umiejętności te zaowocowały współpracą z renomowanymi ośrodkami badawczymi na świecie. Dzięki tym kontaktom wielu młodych adeptów nauki oraz studentów mogło odbyć staże w USA, Kanadzie, Meksyku i Europie Zachodniej i zapoznać się tam z najnowszymi osiągnięciami oraz metodami badawczymi. Szczycę się tym, że jestem jednym z wychowanków Profesora.

Profesor Andrzej Sadowski wykształcił i wychował także liczne grono studentów. Pod Jego kierunkiem wykonano niemal 80 prac magisterskich, w tym 5 prac magisterskich w College Postgraduates w Chapingo (Meksyk). Zawsze stawiał na młodych i zdolnych. Był zwolennikiem praktyki zawodowej studentów. Powodowany wielką troską o rozwój polskiego sadownictwa delegował studentów na kilkumiesięczne praktyki zawodowe do dobrych gospodarstw sadowniczych w Niemczech, Szwajcarii i Kanadzie. Był nieustraszenie zaangażowany w rozwój Sadu Doświadczalnego w Wilanowie, który służy praktycznemu nauczaniu zawodu sadownika. Był także organizatorem lub współorganizatorem 5 sympozjów i konferencji międzynarodowych w SGGW.

W swojej działalności naukowej był zwolennikiem rozległej współpracy międzynarodowej, w którą szczególnie angażował partnerów z Białorusi, Litwy, Łotwy, Estonii, Rosji i Węgier. Byłem uczestnikiem takich spotkań i mogę stwierdzić, że dzięki atmosferze stwarzanej przez Profesora, charakteryzowały się one ożywioną i twórczą dyskusją oraz współpartnerstwem wszystkich uczestników, jak również życzliwą sugestią kierunku postępu i badań w zakresie nawożenia roślin sadowniczych. Odpowiadając na zapotrzebowanie zarówno ze strony nauki, jak i praktyki, w latach 1986–1990 podjął się funkcji koordynatora programu resortowego „Racjonalizacja nawożenia i zwiększenie produktywności roślin sadowniczych”. Profesor skupił wokół siebie grupę kompetentnych badaczy zainteresowanych problematyką nawożenia. W rezultacie pięcioletniej pracy zespołowej doprowadził do weryfikacji obowiązujących liczb granicznych i dawek zalecanych w nawożeniu sadów utrwalając jednocześnie potrzebę kontrolowanego nawożenia sadów. W latach 1994–2001 był także koordynatorem programów realizowanych wspólnie z Białoruskim Instytutem Sadownictwa i Uniwersytetem Ogrodnictwa i Przemysłu Spożywczego w Budapeszcie. Przez 9 lat (1990–1998) pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Sekcji Sadowniczej Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych. W tym czasie znacząco przyczynił się do zaktywizowania Sekcji i jej Grup Roboczych.

Blisko pięćdziesięcioletni okres pracy badawczej i dydaktycznej, bardzo duże doświadczenie zawodowe i znakomite osiągnięcia naukowe, jakimi odznaczał się Profesor, upoważniają do uznania Go wybitnym nauczycielem akademickim i doskonałym organizatorem przedsięwzięć naukowych. Wielokrotnie w pomysłach naukowych wyprzedzał aktual-

ne potrzeby nauki i praktyki. Swoją wiedzę i doświadczenie przekazywał studentom na różnych wydziałach i kierunkach studiów, w tym studentom zagranicznym. Z tej „skarbnicy wiedzy i doświadczenia” jeszcze w czerwcu 2014 roku korzystali magistranci i doktoranci zarówno naszej Katedry, jak i zagraniczni studenci przyjeżdżający na studia do SGGW, w ramach programu ERASMUS. Korzystali też sadownicy-praktycy, między innymi w corocznych spotkaniach z Profesorem w czasie Dnia Otwartego Sadu Doświadczalnego SGGW w Wilanowie. Duże osiągnięcia Profesora w upowszechnianiu wiedzy sadowniczej wynikały z faktu, że Jego prace eksperymentalne miały charakter zarówno poznawczy, jak i aplikacyjny, pozwalający na bezpośrednie ich zastosowanie w praktyce.

Działalność prof. dr hab. Andrzeja Sadowskiego jako badacza, nauczyciela akademickiego, organizatora życia naukowego na uczelni, wychowawcy młodych kadr naukowych, a także jako propagatora nowoczesności w sadownictwie była doceniana i honorowana. Otrzymał nagrody Ministra Szkolnictwa Wyższego i Techniki – indywidualną III stopnia za pracę habilitacyjną oraz nagrodę zespołową II stopnia za działalność dydaktyczną, a także liczne nagrody JM Rektora SGGW. Był odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Otrzymał też złotą odznakę „Za zasługi dla SGGW”. Dowodem najwyższego uznania jest jednak pamięć, jaką o Nim zachowują Jego uczniowie jako o nauczycielu akademickim z dużą wiedzą i praktycznym doświadczeniem oraz życzliwością dla studentów. Przykładem głębokiego szacunku ze strony absolwentów był zorganizowany w roku 2006 wieczór wspomnień z Prof. Sadowskim. Okazją do tego spotkania w Belsku Dużym k. Grójca były 75. Urodziny Profesora. W spotkaniu uczestniczyło około 200 osób, w różnym wieku, zatrudnionych w różnych instytucjach, a przede wszystkim tych, którzy zdobyli na uczelni wiedzę wdrażając do działalności praktycznej we własnych gospodarstwach. Okazją do podobnego spotkania, tym razem w Wilanowie, były 80. urodziny Profesora.

Zainteresowania Profesora nie skupiały się jedynie na działalności naukowej. Potrafił doceniać piękno przyrody, spędzając wakacje na trasach turystycznych nie tylko naszego kraju. Jego pasją były wędrowki górskie, obcowanie z przyrodą, odkrywanie pięknych miejsc pośród skalistych zboczy, którą „zaraził” swoje wnuki. Kolejną pasją Profesora było robienie wykwintnych nalewek, w tym: malinowej, wiśniowej, dereniowej, orzechowej. Inspirowany skarbami natury, wręcz do perfekcji, opanował metody wydobywania z owoców całego bukietu wspaniałych smaków i aromatów. Znakomita ich harmonia zawsze sprawiała kulinarną rozkosz, wywołując u wielu kosztujących Jego nalewki niezapomniane i nieporównywalne z niczym doznania, a wręcz najwspanialsze uniesienia smakowe. To elitarnie hobby wymagało nie tylko nakładu pracy i wyczucia, ale i cierpliwości.

23 czerwca 2014 roku odszedł od nas Człowiek wielkiego formatu – życzliwy i bezinteresowny, a równocześnie bardzo stanowczy w sprawach etyki uczonego i nauczyciela akademickiego. Profesor o niespożytej energii, zawsze w ruchu, ciągle coś planujący, z głową pełną pomysłów na kolejne eksperymenty i przyjacielskie spotkania. Trudno wypowiedzieć słowami to, co czujemy po stracie Człowieka wielkiej

miary. Jest to szczególnie trudne wobec autorytetu dającego świadectwo, że zawsze trzeba i można pozostać wiernym swoim życiowym zasadom i ideałom. Takim był Profesor. Światowej sławy naukowiec, znakomity sadownik, zasłużony nauczyciel, który mając doskonały kontakt z młodzieżą akademicką zachował swoją rolę mistrza i przewodnika nie tylko na ścieżkach ogrodnictwa, ale i życia.

Tym, co wyróżniało tego niezwyklego Człowieka, była jego kreatywność, wyjątkowa pracowitość i umiejętność kojarzenia faktów, często pozornie ze sobą niezwiązanymi. Do Niego zawsze można było zadzwonić, przyjść ze swoimi trudnościami, które dzięki Profesorowi łatwiej było pokonać i rozwiązać. W każdym potrafił odnaleźć coś godnego uwagi i szacunku, każdy z nas miał szansę, by zdobyć Jego sympatię i uznanie. Pomysłowość, umiejętność organizowania pracy w skali lokalnej, krajowej i międzynarodowej, stałe zainteresowanie Katedrą i losami jej pracowników – takim mamy Go w pamięci i takim pozostanie w naszych sercach. Po odejściu Profesora polska nauka i społeczność Szkoły Głównej Go-

spodarstwa Wiejskiego w Warszawie traci osobowość o nie-
zwykłych zaletach umysłu i charakteru, wychowawcę wielu
pokoleń młodzieży akademickiej, Człowieka zadziwiającego
oryginalnością swoich spostrzeżeń.

*Ciągle się mówi, że życie jest krótkie, człowiek wszakże je-
żeli je dobrze wykorzysta, może zdziałać wiele* – powiedział
Goethe. Tak właśnie było w przypadku Profesora Sadowskie-
go. Nasza uczelniana społeczność miała ogromne szczęście,
bo spotkaliśmy na swej drodze Człowieka, który pozostawił
trwały ślad swojej życzliwości i ofiarnej pracy na rzecz in-
nych. Jesteśmy wdzięczni Profesorowi, że potrafił „zarazić”
nas swoją pasją do badań naukowych – i nie tylko. Zbiór
Jego sukcesów oraz życiowa mądrość, którą nas hojnie ob-
darzał sprawiają, że Profesor Sadowski jeszcze długo będzie
pomiędzy nami. Nie bezpośrednio, ale „blaskiem” swoich
dokonań.

Prof. dr hab. Kazimierz Tomala

Prof. dr hab. Antonina Rumińska 1914 –2014

Profesor Antonina Rumińska – doktor habilitowany nauk rolniczych, emerytowany profesor zwyczajny Zakładu Roślin Lecznich Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.

Antonina Rumińska (z d. Wysocka) urodziła się 17 stycznia 1914 roku w Libawie. W 1932 roku ukończyła szkołę średnią i wstąpiła

na Uniwersytet Wileński im. Stefana Batorego, gdzie studiowała na Wydziale Rolniczym. Już w okresie studiów zainteresowała się roślinami leczniczymi, co wpłynęło na jej dalszą karierę naukową. Pracę magisterską pt. „Wpływ czasu siewu i rozstawy rzędów na wydajność i jakość koszyczków kwiatowych rumianku zwykłego – *Flores Matricaria chamomillae*” obroniła w 1937 roku. W 1938 r. otrzymała z Ministerstwa Rolnictwa stypendium, dzięki któremu zrobiła specjalizację z zakresu roślin leczniczych. Po wojnie podjęła pracę w Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych, gdzie zajęła się wprowadzeniem do planu rozwoju rolnictwa produkcji roślin leczniczych. Jej główne zadanie polegało na restytuowaniu uprawy roślin leczniczych oraz organizacji zielarstwa po zniszczeniach wojennych. W 1948 roku na wniosek Dziekana Wydziału Ogrodniczego SGGW, prof. E. Malinowskiego zlecono, wówczas jeszcze mgr Antoninie Rumińskiej, prowadzenie wykładów na temat uprawy roślin leczniczych, olejkowych i przyprawowych. A w 1950 roku rozpoczęła pracę w ww. Uczelni jako adiunkt będącego w fazie organizacji Zakładu Roślin Lecznich. W 1960 r., na podstawie rozprawy dotyczącej zależności między fazą rozwojową a zawartością olejku i azulenu w krwawniku, uzyskała stopień doktora nauk rolniczych, a w 1966 roku Rada Wydziału Rolniczego nadała Jej stopień doktora habilitowanego. Rozprawa habilitacyjna dotyczyła wpływu czynników mikroklimatycznych

na zawartość i skład olejku mięty pieprzowej.

W 1967 roku prof. Kleszczycki, ówczesny Rektor SGGW, powołuje Panią Antoninę Rumińską na kierownika Samodzielnego Zakładu Roślin Lecznich i Specjalnych na Wydziale Ogrodniczym SGGW. W 1978 roku otrzymała Ona z rąk Przewodniczącego Rady Państwa, nominację na profesora. W tym też roku Ministerstwo wydaje zgodę na utworzenie specjalizacji Rośliny Lecznice. Jest to pierwsza tego typu specjalizacja w uczelniach rolniczych w Polsce. W 1982 roku Zakład Roślin Lecznich został włączony do Katedry Roślin Warzywnych i Lecznich.

Pani Profesor zawsze starała się o to, aby nadać właściwą rangę roślinom leczniczym wśród innych roślin użytkowych. Ale o pozycji tej grupy roślin świadczą przede wszystkim badania naukowe – ich zakres i rezultaty.

W całym okresie prac badawczych Pani Profesor skupiła swoją uwagę na takich zagadnieniach jak:

- Metody uprawy – terminy i gęstość wysiewu, nawożenie, potrzeby wodne, zastosowanie herbicydów i pestycydów, długotrwałość plantacji. Rezultatem tej działalności było opracowanie wieloletniej uprawy mięty pieprzowej, uprawa pasternaku zwyczajnego metodą wysiewu wprost do gruntu, wytypowanie i opracowanie zaleceń do stosowania herbicydów w uprawie kilku gatunków roślin leczniczych z rodziny selerowatych.
- Biologia rozwoju roślin ze szczególnym uwzględnieniem zależności pomiędzy fazą rozwojową a zawartością związków biologicznie czynnych. Tu badania prowadzone były na gatunkach z rodziny selerowatych, jasnotowatych i astrowatych. Badania te miały charakter badań podstawowych, gdyż wiele z tych gatunków próbowano dopiero wprowadzać do uprawy.
- Prace hodowlane nad ważnymi dla przemysłu farma-

ceutycznego gatunkami roślin leczniczych: naparstnicy welnistej i maku lekarskiego, przy współpracy z Zakładami POLFA w Kutnie oraz rumianku pospolitego i kolendry siewnej we współpracy z IHARem. Pani Profesor Antonina Rumińska była współautorem dwóch odmian roślin zielarskich; rumianku pospolitego – 'Tonia' i kolendry siewnej – 'Ursynowska'.

Podstawowym zadaniem pracownika wyższej uczelni jest kształcenie młodzieży. Pani Profesor prowadziła nieprzerwanie do przejścia na emeryturę a więc przez 36 lat wykłady, ćwiczenia laboratoryjne i polowe oraz seminaria. Zajęcia te prowadzone były dla studentów Wydziału Ogrodniczego oraz Rolniczego na studiach dziennych i zaocznych. Pod Jej kierunkiem stu pięciu studentów wykonało prace magisterskie, była promotorem 5 rozpraw doktorskich. Pięcioro Jej uczniów uzyskało tytuły profesorów.

Swoją wiedzę przekazywała nie tylko ustnie. Jest współautorem 6 podręczników i skryptów, z których korzystają

nie tylko studenci. Profesor Antonina Rumińska przez dwie kadencje pełniła funkcję prodziekana Wydziału Ogrodniczego do spraw Studiów Zaocznych. Za swoje osiągnięcia i zaangażowanie otrzymała wiele nagród Rektorskich, była udekorowana Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski, Medalem Edukacji Narodowej, złotą odznaką Węgierskiego Towarzystwa Nauk Rolniczych, otrzymała także wiele odznak resortowych.

Tym, co wyróżniało Panią Profesor była ogromna wiedza, kreatywność, pracowitość a także duża determinacja w rozwiązywaniu różnych, czasem bardzo trudnych problemów, ale przede wszystkim coraz rzadziej spotykana dzisiaj kultura osobista i troska o dobro drugiego człowieka. Odeszła od nas osoba pełna ciepła, radości życia i pozytywnej energii.

Niech spoczywa w pokoju.

*Opracowała Prof. dr hab. Krystyna Suchorska-Tropiło
Katedra Roślin Warzywnych i Leczniczych, SGGW*

Prof. dr hab. Maria Leja **1946 - 2014**

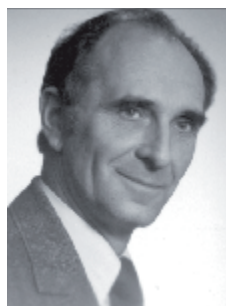
Dnia 6 listopada 2014 r., w Krakowie na Cmentarzu Rakowickim pograżeni w smutku i zadumie towarzyszyliśmy w ostatniej drodze naszej drogiej Profesor Marii Lei, która odeszła od nas 29 października 2014 roku. W obecności rodziny, grona przyjaciół oraz znajomych, w imieniu Senatu i władz Rektorskich Uniwersytetu Rolniczego, grona współpracowników z Wydziału Ogrodniczego oraz całej społeczności akademickiej zmarłą pożegnał JM Rektor UR prof. dr hab. Włodzimierz Sady, natomiast w imieniu koleżanek i kolegów z Zakładu Botaniki i Fizjologii Roślin, w ciepłych słowach pożegnał Marię Leję prof. dr hab. Stanisław Rożek. Podkreślano zaangażowanie prof. dr hab. M. Lei w pracę na rzecz rozwoju uczelni i Wydziału. Była długoletnim pracownikiem naszej Uczelni, pracowała w Katedrze Technologii Rolnej, Katedrze Biochemii, Katedrze Fizjologii, Katedrze Botaniki i Fizjologii Roślin oraz w Instytucie Biologii Roślin i Biotechnologii. Pełniła również funkcję Prodziekana ds. Studentów Niestacjonarnych, była Przewodniczącą Senackiej Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów. Była lubianym przez młodzież nauczycielem akademickim

i cenionym naukowcem. Jej autorytet naukowy był niepodważalny w szerokich kręgach reprezentujących naukę w Polsce i poza jej granicami, a jednocześnie uczyła nas życzliwości dla otaczających nas ludzi, optymistycznego nastawienia i spokojnej, rzetelnej, codziennej pracy. Była długoletnim członkiem Kolegium Redakcyjnego czasopisma naukowego „Folia Horticulturae” a także członkiem jego Rady Naukowej. Życzliwa lecz dociekliwa, potrafiła słowa krytyczne przekazać w sposób jasny i łatwy do przyjęcia. Dużo zaangażowania poświęcała studentom, magistrantom, doktorantom i całemu gronu współpracowników, służąc im chętnie radą i pomocą. Odchodząc pozostawiła nas przed jeszcze jednym zadaniem – powinniśmy postarać się dorównać Jej skromnością, otwartością serca i dociekliwością naukową. Profesor Maria Leja zawsze pozostanie w naszej wdzięcznej pamięci.

W imieniu Koleżanek i Kolegów z Wydziału Biotechnologii i Ogrodnictwa UR W Krakowie

Dr hab. Ewa Hanus-Fajerska

Prof. dr Jerzy Skierkowski **1928 – 2014**

W dniu 26 lipca 2014 r. pożegnaliśmy prof. dr Jerzego Skierkowskiego - naukowca zasłużonego dla polskiego ogrodnictwa. Profesor urodził się 21 maja 1928 r. w Rawie Mazowieckiej, w rodzinie z tradycjami ogrodniczymi. Podczas okupacji uczestniczył w kursach gimnazjalnych. Po wyzwoleniu uczęszczał do Liceum w Rawie gdzie w 1946

r. zdał maturę. Studiował na Wydziale Ogrodniczym Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie i uzyskał dyplom inżyniera ogrodnika w roku 1951. Pracę magisterską pt.: „Typy szklarni w Polsce i ocena ich wartości produkcyjnej” wykonał pod kierunkiem Profesora E. Chroboczka i w roku 1952 otrzymał dyplom mgr nauk agrotechnicznych.

W 1951 r. podjął pracę w Instytucie Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Dziale Roślin Warzywnych, przekształconym w Zakład Warzywnictwa IUNG w Skierniewicach. Na podstawie rozprawy doktorskiej pt.: „Badania nad wpły-

wem światła fluorescencyjnego na rozwój rozsady i plonowanie pomidorów szklarniowych”, w roku 1964 uzyskał stopień doktora nauk rolniczych.

Zagadnieniem, rozpoczętym w roku 1965 rozpracowanym przez Profesora, było dokarmianie roślin w szklarniach dwutlenkiem węgla. Profesor także jako pierwszy wprowadził do szklarniowej produkcji termiczne metody odkażania, gleby zainfekowanej chorobami, przy pomocy parowania. W końcu lat sześćdziesiątych podjął On prace nad automatyzacją kontroli klimatu szklarni. Opracował zintegrowany system sterowania ogrzewaniem i wentylacją szklarni do tej pory użytkowany w wielu szklarniach. Profesor, wspólnie z dr Kazimierzem Viscardim, zaprojektowali i skonstruowali pierwsze w Polsce wysokie tunele foliowe. Przeprowadzone doświadczenia z uprawą warzyw pod tego typu okryciami dały rewelacyjne wyniki i zostały szybko zastosowane w produkcji.

W 1957 r. odbył roczny staż naukowy w USA, a w r. 1959 w ramach stypendium z British Council miał możliwość zapoznania się z pracą warzywniczych placówek badawczych w Wielkiej Brytanii. Swoją wiedzę naukową, głównie z zakresu techniki ogrodniczej, pogłębił też w roku 1962 jako stypendysta FAO w Danii, a w 1977 roku w ramach współpracy pomiędzy Akademiami Nauk – w Chinach.

Profesor Skierkowski był jednym z twórców powstałego w roku 1964 Instytutu Warzywnictwa i bliskim współpracownikiem profesora E. Chroboczka. W latach 1963 – 1964 był kierownikiem Pracowni Warzywnictwa Gruntowego i Szklarniowego, a następnie Zakładu Warzywnictwa Szklarniowego i Pieczarkarstwa. W Zakładzie tym kierował zespołem, który realizował tematykę związaną z technologią i techniką w warzywnictwie szklarniowym i intensywnie rozwijającym się nowym działem warzywnictwa, mianowicie produkcją pieczarek.

W 1972 r. został zastępcą dyrektora ds. naukowo-badawczych i był nim do końca stycznia 1981 r. W 1973 roku otrzymał nominację na stanowisko docenta, a w 1986 r. Rada Państwa nadała Mu tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk rolniczych.

W lutym 1981 roku Profesor został dyrektorem Instytutu Warzywnictwa i funkcję tę pełnił do grudnia 1989 roku. Po zakończeniu 2. kadencji dyrektora wrócił na stanowisko kierownika Zakładu Warzywnictwa Szklarniowego.

Z końcem 1998 roku Profesor przeszedł na emeryturę, ale nadal utrzymywał ścisłe kontakty z Instytutem pracując

jednocześnie, w miarę swoich sił, nad zagadnieniami dotyczącymi szklarniowej produkcji warzywniczej.

Był promotorem 6 prac doktorskich, autorem wielu prac naukowych i popularno-naukowych przeznaczonych dla praktyki. Jego książki: „Uprawa warzyw pod szkłem i folią” oraz „Pomidory w gruncie i pod folią” ukazały się w 5 wydaniach.

Przez wiele lat był redaktorem naczelnym periodyku naukowego – Biuletyn Warzywniczy.

Profesor Skierkowski był wybitnym specjalistą w dziedzinie budownictwa szklarniowego oraz budowy i eksploatacji tuneli foliowych dla produkcji warzyw znanym zarówno w kraju jak i za granicą. W zakresie budownictwa współpracował z biurami projektującymi obiekty w dużych kombinatach szklarniowych. Swoją pracę lubił, wykonywał z zapałem i z pasją. Był organizatorem licznych konferencji krajowych i międzynarodowych, członkiem Międzynarodowego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych i innych krajowych oraz zagranicznych towarzystw naukowych.

Za sumienną i wzorowo wypełnianą pracę był odznaczony między innymi Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Dla swoich współpracowników był zawsze dostępny i życzliwy, ale na Jego zaufanie i przyjaźń trzeba było zasłużyć rzetelną pracą. Cechowało go pogodne usposobienie, był bezpośredni i prostolinijny.

Osiągnięcia naukowe i organizacyjne Profesora były możliwe dzięki wsparciu wzorowej i kochającej rodziny.

Profesor był wielkim patriotą, miał poczucie własnej wartości i godnie strzegł swoich przekonań i wiary. Był przy tym niekwestionowanym autorytetem w środowisku naukowym, a także wśród producentów, zwłaszcza warzyw szklarniowych.

Myślimy, że Profesor spoglądając z niebiańskich wyżyn na dzisiejsze gospodarstwa z dużą liczbą szklarni i wielkimi połaciami pokrytymi tunelami foliowymi ma wielką satysfakcję, że dzieło, które zapoczątkował przed laty tak pięknie rozkwitło.

Dziękujemy Ci Profesorze, że byłeś wśród nas i pracowałeś pod Twoim kierunkiem.

*Prof. dr hab. Franciszek Adamicki
Dyrektor Instytutu Ogrodnictwa,
Dr Józefa Dobrzańska, współpracownik
Profesora J. Skierkowskiego*

Prof. dr hab. Bartłomiej Miczulski **1920 – 2014**

Profesor Bartłomiej Miczulski urodził się 30 lipca 1920 r. w Starym Sączu. Po ukończeniu szkoły średniej studiował na Wydziale Rolniczym UMCS w Lublinie. W 1950 r. uzyskał dyplom magistra inżyniera rolnictwa, doktorat z dziedziny nauk rolno-leśnych obronił w 1960 r. na Wydziale Rolniczym WSR

w Lublinie. Na tej samej Uczelni i Wydziale w 1968 r. habilitował się z zakresu ochrony roślin. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1977r., a profesora zwyczajnego w 1989 r.

W latach 1947 – 1950, czyli już w okresie studiów, pracował jako laborant w Zakładzie Zoologii Systematycznej i Entomologii UMCS. W tym czasie działał społecznie w zarządzie organizacji studenckiej „Bratnia Pomoc”. Po ukończeniu studiów wyższych pracował nieprzerwanie najpierw na UMCS, a z chwilą powstania Wyższej Szkoły

Rolniczej (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy) w zakładach, katedrach i Instytucie Ochrony Roślin tej Uczelni. Od roku 1977 do przejścia na emeryturę w roku 1990 zajmował stanowisko profesora.

Zainteresowania naukowe prof. B. Miczulskiego dotyczyły szeroko pojętej ochrony roślin, ze szczególnym uwzględnieniem entomologii rolniczej i techniki ochrony roślin. Zajmował się głównie entomofauną rzepaku, biotomią, znaczeniem gospodarczym i wrogami naturalnymi szkodników zbożowych oraz owadami pasożytniczymi na szkodnikach sadów i jagodników. Był uznanym autorytetem w tej dziedzinie w Polsce i na świecie. Po śmierci Profesora, na prośbę Muzeum i za zgodą jego rodziny, eksponaty entomologiczne zostały przekazane przez Katedrę Ochrony i Kwarantanny Roślin UP w Lublinie do Muzeum Instytutu Zoologii Polskiej Akademii Nauk. Kolekcja została włączona do zbiorów Muzeum i zarejestrowana w Księdze Nabytków Muzealnych pod numerem 6/2014.

W czasie swojej pracy naukowej prof. Miczulski odbył liczne staże i wizyty naukowe, gdzie prowadził obserwacje naukowe i prezentował wyniki swoich badań. Przebywał w USA, Francji, Anglii, Holandii, Jugosławii, Danii, Szwajcarii i Czechosłowacji. W USA był stypendystą naukowym Fundacji Rockefellera. Opublikował 81 monografii i artykułów naukowych. Ponadto jest autorem 9 skryptów naukowych i współautorem 7 książek.

Był czynnie działającym członkiem Polskiego Towarzystwa Entomologicznego (od 1947 r.), Polskiego Towarzy-

stwa Zoologicznego (od 1959 r.), Lubelskiego Towarzystwa Naukowego (od 1976 r.). Ponadto brał udział w pracach rad naukowych (WRN w Kielcach, IOR w Poznaniu, KOR PAN).

W czasie długoletniej pracy na Uczelni dał się poznać jako rzetelny i wymagający dydaktyk. Pod Jego kierunkiem wykonano 95 prac magisterskich, był promotorem trzech doktoratów (w tym 2 wykonanych przez obcokrajowców). Wykonał liczne recenzje prac magisterskich, doktorskich, habilitacyjnych oraz oceny kandydatów do tytułu profesora. Opracowywał też recenzje wydawnicze dla redakcji czasopism naukowych.

Prof. Bartłomiej Miczulski, w uznaniu swoich zasług, został odznaczony: Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, wyróżniony odznaką „Zasłużony Nauczyciel” oraz otrzymywał nagrody Rektora AR w Lublinie. Zainteresowania pozanaukowe Profesora to literatura z zakresu historii, podróży, przyrody, krajoznawstwa, ale także pamiętniki i biografie. Lubił muzykę poważną. Dużo spacerował. Można Go było spotkać na długich pieszych wyprawach nad lubelski Zalew Zemborzycki, a także, póki starczało Mu siły, na spacerach po zielonych osiedlach Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej.

Prof. dr hab. Bartłomiej Miczulski zmarł 18 czerwca 2014 r. Jest pochowany w grobie rodzinnym na lubelskim cmentarzu przy ul. Unickiej.

Prof. dr hab. Anna Wagner

Prof. dr hab. Edmund Niemczyk **1933 – 2014**

31 marca 2014 r. odszedł dość niespodziewanie profesor zwyczajny, doktor habilitowany Edmund Niemczyk – wybitny specjalista w dziedzinie ochrony roślin sadowniczych przed szkodnikami. Szczególnym obszarem zainteresowań Profesora były biologiczne metody regulacji populacji roślinożerców (szkodników). Odszedł Człowiek, z którym los zetknął mnie przed ponad 45 laty. Przez ten czas, jak z dużym przybliżeniem obliczyłem, spędziliśmy obok siebie co najmniej 12 000 dni po minimum 8 godzin dziennie. Był w ówczesnym Instytucie Sadownictwa moim pierwszym bezpośrednim kierownikiem, nauczycielem w zakresie biologicznych metod ochrony roślin, przewodnikiem w poznawaniu kręgu zajmujących się tą dziedziną naukowców, i to zarówno w kraju, jak i za granicą. Czterdzieści pięć lat (!), szmat czasu, wielość zdarzeń i wydarzeń, często zapominanych w gonitwie dnia codziennego. Ale w takim momencie pamięć przywołuje setki obrazów z przeszłości, o których chciałoby się wspomnieć i zapytać „Edmundzie, a pamiętasz: to, czy tamto?”. Niestety, ani pytania, ani odpowiedzi już nie będzie! Mogę tylko mówić, jaki Profesor zostanie w mej pamięci – jest tych obrazów z przeszłości bardzo wiele i oczywiście w krótkim wspomnieniu nie sposób

wszystkiego opisać. Ale co wybrać, co szczególnie wyartykułować, co ważne dla utrwalenia pamięci o Nim? Odegrał przecież znaczącą rolę w życiu wielu z nas, służąc swoją wiedzą, radą, pomocą, wskazówkami. Nie jest to proste i pewnie każda z tych osób, które Go znały, miałaby własny ranking ważności. Jest jednak kilka prawd uniwersalnych, które podzielił zapewne wszyscy ci, którzy mieli przywilej najróżniejszych form współpracy z Nim. Profesor był człowiekiem niezwykle pracowitym, z pasją realizującym prowadzone przez siebie badania. Cechy te uzupełniane dużą pomysłowością, umiejętnością obserwacji, niezwykłą energią i łatwością podejmowania decyzji, stanowiły wzór do naśladowania i motywację do realizowania zadań w kierowanej przez Niego Pracowni Biologicznych Metod Ochrony Roślin Sadowniczych. Był niewątpliwie szefem wymagającym, a jednocześnie życzliwym – stymulującym i wspierającym rozwój naukowy młodszych kolegów. Swoich współpracowników darzył dużym zaufaniem, oczekując od nich samodzielności i sprawności działania. W przypadku odmienności zdań lub poglądów za zaletę uważał umiejętność prowadzenia dyskusji oraz samodzielność myślenia.

O osiągnięciach naukowych Profesora świadczy Jego dorobek naukowy – wiele dziesiątek prac naukowych i setki artykułów zarówno naukowych, jak i popularnonaukowych. W dziedzinie entomologii sadowniczej był postacią wybitną. Poświadczały o tym Jego rozliczne

kontakty z dziesiątkami placówek naukowych zarówno w Polsce, jak i na świecie. Był znakomitym organizatorem badań, a jednocześnie krzewicielem nowoczesnej wiedzy i systemów ochrony roślin. W tym miejscu nie sposób nie wspomnieć o tym, iż Profesor był czołową postacią, a wręcz twórcą integrowanego systemu produkcji owoców w Polsce – znanego powszechnie jako IPO. W moim przekonaniu, działanie to pozwoliło polskiemu sadownictwu dorównać do standardów zachodnioeuropejskich, a czasami nawet je wyprzedzić. To owocuje nadal, gdyż sadownictwo jest tą dziedziną polskiego rolnictwa, która może niemal „z marszu” spełnić obowiązujące od 1 stycznia br. standardy Unii Europejskiej dotyczące integrowanej metody ochrony roślin.

Profesor był uznanym autorytetem naukowym, a jednocześnie człowiekiem pełnym humoru i pogody ducha, umiejącym stwarzać miłą atmosferę, potrafiącym się wspaniale bawić podczas różnego rodzaju spotkań. Kochał muzykę i przyrodę, szczególnie polskie góry. Niewątpliwie był osobą życzliwą, w miarę swoich możliwości chętnie służył radą i pomocą. Taki obraz Profesora (a dla mnie od kilkudziesięciu lat Edmunda) pozostanie w mojej wdzięcznej pamięci i zapewne w pamięci tych, którzy Go znali lub z Nim współpracowali.

Żegnaj Profesorze, żegnaj Edmundzie – może jeszcze kiedyś, gdzieś...

Prof. dr hab. Remigiusz W. Olszak

Prof. dr hab. Stanisław Wociór 1942 – 2014

foto J. Piasecki

4 listopada 2014 r. zmarł w Lublinie prof. dr hab. Stanisław Wociór, wybitny, wielce zasłużony dla polskiego sadownictwa i szkółkarstwa naukowiec. Urodził się 9 sierpnia 1942 r. w Puławach, jako siódme, najmłodsze dziecko młynarza i właściciela niewielkiego gospodarstwa rolnego. Świadectwo dojrzałości uzyskał

w Technikum Ekonomicznym CRS w Nałęczowie w roku 1962. W latach 1962 – 1967 studiował na Oddziale Ogrodniczym Wydziału Rolniczego Wyższej Szkoły Rolniczej w Lublinie. Bezpośrednio po studiach został zatrudniony w Katedrze Sadownictwa, w której pracował 28 lat. W 1968 r. odbył staż w firmie Rochword & Sons Ltd w Wielkiej Brytanii. Stopień naukowy doktora nadała Mu Rada Wydziału Ogrodniczego AR w Lublinie w roku 1974, a doktora habilitowanego – w roku 1994. Tytuł naukowy profesora otrzymał w roku 2001. W 1995 r. został powołany do pełnienia funkcji kierownika Katedry Nasiennictwa i Szkółkarstwa Ogrodniczego i jednostką tą kierował do czasu przejścia na emeryturę w 2012 r. Problematyka naukowa, którą zajmował się przez ponad 40 lat, dotyczyła biologii oraz agrotechniki i technologii produkcji drzew i owoców roślin sadowniczych, ze szczególnym uwzględnieniem wiśni. Większą część dorobku Profesora Stanisława Wocióra stanowią badania nad biologią pyłku wiśni, mechanizmami jego przemieszczania się i zapylania. Do najważniejszych osiągnięć należy wykazanie całkowitej samozgodności u wiśni odmian 'Łutówka', 'Nefris' i 'Kelleris 16' i w związku z tym przydatności tych odmian do tworzenia jednoodmianowych kwater w intensywnych sadoch wiśniowych. Pierwsze takie sady zostały założone pod kierunkiem Profesora Stanisława Wocióra na Lubelszczyźnie, a obecnie są powszechnie sadzone na terenie całej Polski. Profesor wykazał, że w zmiennym klimacie naszego kraju tylko samopłodne odmiany wiśni mogą regularnie i obficie plonować. Odkrył mechanizmy samoczynnego zapylania kwiatów wiśni, prowadzące u niektórych odmian samozgodnych do samopłodności i na tej podstawie opracował

nowy sposób zapylania, który opatentował w roku 1989. Ważną część dorobku Profesora stanowią wyniki badań nad przydatnością sadowniczą odmian jabłoni i śliw uprawianych w warunkach Wyżyny Lubelskiej i Sandomierskiej, a także nad wpływem podkładek, zabiegów pielęgnacyjnych i głębokości sadzenia drzew na kwitnienie, plonowanie oraz jakość owoców jabłoni. Wyniki badań Profesor opublikował w 61 oryginalnych pracach twórczych oraz 86 doniesieniach konferencyjnych i artykułach popularno-naukowych. Prof. dr hab. Stanisław Wociór wypromował pięcioro doktorów, spośród których troje pracuje w Katedrze Nasiennictwa i Szkółkarstwa Ogrodniczego. Napisał 18 recenzji prac doktorskich, 7 recenzji dorobku w przewodach habilitacyjnych, 9 recenzji wydawniczych prac habilitacyjnych oraz 61 recenzji prac naukowych. Wniósł wielki wkład w rozwój Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu, z którym był związany od czasu jego utworzenia w roku 1970 aż do ostatnich dni swego życia. Był cenionym i bardzo lubianym przez studentów wykładowcą. Kierował realizacją 151 prac dyplomowych magisterskich i 14 inżynierskich. W latach 1996 – 2007 pracował także na stanowisku profesora zwyczajnego w Wyższej Szkole Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu, gdzie przez jedną kadencję pełnił funkcję dziekana Wydziału Przyrodniczo-Matematycznego. Przez kilkanaście lat opiekował się sadami zblokowanymi, założonymi przez Centralę Spółdzielni Ogrodniczych na Lubelszczyźnie. W latach 1977 – 1988 był ekspertem Centrali Nasiennictwa i Szkółkarstwa biorącym udział w kwalifikacji szkółek. Cieszył się bardzo dużym szacunkiem wśród sadowników i szkółkarzy. Odniesiony Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz odznaką Zasłużony dla Rolnictwa. W pamięci współpracowników i wychowanków pozostanie jako bardzo dobry, skromny, powszechnie lubiany i o wyjątkowym poczuciu humoru człowiek, który miał zawsze wiele ciepła i życzliwości dla innych

Prof. dr hab. Andrzej Borowy

Dr Joanna Krause 1939 – 2014

W dniu 2 października 2014 roku zmarła dr inż. Joanna Krause, wieloletni pracownik Katedry Roślin Ozdobnych Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, wielki naukowiec i nauczyciel, wspaniała kobieta, nieoceniony przyjaciel.

Dr Joanna Krause urodziła się 24 sierpnia 1939 roku w Lesznie. Kończąc studia na Wy-

dziale Ogrodniczym ówczesnej Wyższej Szkoły Rolniczej w Poznaniu w 1961 roku, związała się zawodowo z tą Uczelnią na kolejnych 39 lat, do 2000 roku. Od rozpoczęcia pracy podejmowała tematykę badawczą obejmującą ozdobne rośliny cebulowe i bulwiaste. Wielu osobom Pani Doktor kojarzy się z hiacyntami, bo im początkowo poświęciła szczególnie dużo uwagi, opracowując nową technologię rozmnażania. Badania te były uwieńczone w 1969 roku przedłożeniem na macierzystej Uczelni pracy doktorskiej „Proces tworzenia się cebulek przybyszowych u hiacyntów (*Hyacinthus orientalis* L.) odmian 'L'Innocence' i 'Lady Derby' rozmnażanych z sadzonek liściowych” i uzyskaniem stopnia doktora nauk rolniczych w zakresie ogrodnictwa. Za pracę tę została przyznana nagroda indywidualna III stopnia Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego (1970).

Działalność naukowa dr inż. Joanny Krause obejmowała także inne rośliny cebulowe i bulwiaste – m.in. tulipany, narcyzy, lilie, gloriozę, nerinę. Opracowała technologie uprawy pod osłonami wielu gatunków i doskonaliła metody przyspieszania i pędzenia m.in. roślin drobnocebulowych. Była cenionym specjalistą nie tylko w kraju, ale także za granicą. Wyniki badań prezentowała na międzynarodowych konferencjach w Danii (1980), Francji (1981), Holandii (1985, 1992), RFN (1987), Czechosłowacji (1987), na Łotwie (1989).

Zajmowała się także nowymi w Polsce roślinami ozdobnymi z grupy jednorocznych, niezimujących w gruncie, czy bylin. W latach 1971 – 2000 była członkiem Komisji ds. Rejestracji Odmian Roślin Ozdobnych przy Centralnym Ośrodku Badania Roślin Uprawnych w Słupii Wielkiej.

Pani Joanna Krause pracowała aktywnie także na rzecz Uczelni. Pełniła funkcję członka Rady Naukowej Instytutu Produkcji Ogrodniczej, członka Senackiej Komisji ds. Współpracy z Zagranicą, członka Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich, pełnomocnika dziekana ds. Praktyk Studenckich oraz członka Komisji ds. Doskonalenia Planów i Programów Studiów.

Swoją wiedzę Pani Doktor dzieliła się chętnie ze studentami. Wykłady prowadziła w bardzo przystępny, logiczny sposób, z właściwą sobie gracją. Cieszyła się wielkim uznaniem wśród studentów. Aby pisać pod opieką Pani Doktor pracę magisterską, należało się zapisać kilka miesięcy przed wymaganym terminem. Wypromowała 80 magistrów inżynierów ogrodnictwa.

Z ogromnej wiedzy Pani Doktor korzystały także inne osoby spoza Uczelni. Współpracowała z Wielkopolskim

Związkiem Ogrodniczym, prowadząc liczne konsultacje. Każdy mógł liczyć na Jej dobrą poradę. Prowadziła także wiele szkoleń – nie tylko dla producentów, ale także dla działkowiczów. Przez kilkanaście lat była członkiem Zarządu Poznańskiego Oddziału Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Ogrodnictwa. Należała do Stowarzyszenia Producentów Ozdobnych Roślin Cebulowych, w którym szczególnie ceniono Jej mądrość zawodową i życiową. Za zasługi organizacje te przyznały dr Joannie Krause honorowe członkostwo.

Dorobek naukowy dr Joanny Krause jest znaczny i przekracza 500 prac. Obejmuje 45 prac twórczych oraz 40 prac konferencyjnych. Na szczególne wspomnienie zasługuje 16 książek, w połowie napisanych we współautorstwie, tworzonych z wielkim zaangażowaniem także po przejściu na emeryturę. Warto je wymienić, ponieważ druk niektórych był wielokrotnie wznawiany, tym bardziej że obejmują często unikatowe na swoje czasy informacje. Są to: „Rośliny ozdobne uprawiane w gruncie” (1975, 1978, 1983, 1991), „Tulipany i hiacynty” (1975, 1978, 1986), „Narcyzy i krokusy” (1976, 1984), „Rośliny ozdobne do dekoracji wnętrza” (1977, 1985), „Kwiaty cięte uprawiane pod szkłem i folią” (1985, 1991), „Kwiaty wiosny – tulipany, narcyzy, hiacynty” (1986), „Niskie, ale pięknie kwitnące rośliny cebulowe” (1987), „Rozmnażanie roślin ozdobnych” (1986), „Uprawa cebulowych i bulwiastych roślin ozdobnych” (1987), „Rośliny ozdobne” (1987, 1990), „Ozdobne rośliny cebulowe i bulwiaste” (1992), „Kwiaty jednoroczne” (1998), „Kwiaty cebulowe” (2002), „Ozdobne rośliny jednoroczne i dwuletnie” (2004, 2006), „Kwiaty cięte uprawiane pod osłonami” (2006), „Uprawa roślin balkonowych i tarasowych” (2006).

Wyróżniona została wieloma nagrodami Rektorów (szesnaście razy) i Ministrów (trzy razy) za osiągnięcia w pracy naukowo-dydaktycznej i popularyzatorskiej. Za cykl prac badawczych nad uprawą roślin ozdobnych przy sztucznym świetle otrzymała nagrodę zespołową Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (1987), a za skrypt „Rośliny ozdobne” – nagrodę zespołową Ministra Edukacji Narodowej (1988). Została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi (1982) oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2004).

W ostatnich latach życia Pani Doktor walczyła o zdrowie. Nawet gdy ciało odmawiało posłuszeństwa, a na twarzy pojawiały się oznaki cierpienia, to nieustannie miała dla każdego dobre słowo i nieocenioną poradę. Zawsze starała się pozostać w cieniu, oddając innym zasługi. Pozostanie w naszej pamięci jako skromna osoba o ogromnej wiedzy i wielkim sercu.

Dr hab. Agnieszka Krzywińska
Katedra Roślin Ozdobnych
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Mgr inż. Jan Posadzy 1934 – 2013

W grudniu 2013 roku pożegnaliśmy Jana Posadzego, długoletniego pracownika Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, oddanego członka Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych.

Jan Posadzy ukończył studia na Wydziale Ogrodniczym Wyższej Szkoły Rolniczej (obecnie Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu) w 1961 roku. Zawodowo realizował się początkowo w Państwowym Gospodarstwie Ogrodniczym w Kowalewie. Pracę na Uczelni podjął 1 września 1963 r. w Stacji Doświadczalnej Ogrody, podlegającej Rolniczemu Zakładowi Doświadczalnemu Swadzim-Złotniki. Od 1 lipca 1992 r., wykonując dotychczasowe obowiązki, pracował na etacie głównego specjalisty w Katedrze Roślin Ozdobnych. Pan Posadzy z wielkim zaangażowaniem prowadził kolekcje chryzantem i ozdobnych roślin gruntowych. Przygotowywał podłoże do inspektów, wysiewał nasiona roślin jednorocznych i dwuletnich, pikował siewki oraz sadził rośliny na miejscu docelowym. Były to czynności prozaiczne, ale wykonywane z wielką skrupulatnością, sumiennością i oddaniem. Opiekował się także kolekcją bylin. Historia każdej rośliny trafiającej na Ogrody była zapisywana w specjalnych zeszytach. Nic dziwnego, że korzystali z kolekcji roślin nie tylko studenci, ale wielu zainteresowanych

przyjeżdżających z całej Polski. Pan Janusz, bo tak był nazywany w Katedrze, mógł się poszczycić największą kolekcją w Polsce i chętnym udzielał szczegółowych informacji. Kolekcja była ważna, także ze względu na testowanie wielu odmian. Obecnie trudno uwierzyć, że Pan Posadzy czuwał nad kilkuset taksonami roślin ozdobnych.

Pan Jan Posadzy był sumiennym i kompetentnym nauczycielem zawodu. Przez wiele lat opiekował się zarówno studentami, jak i uczniami technikum, odbywającymi praktyki. Kilkanaście lat był także egzaminatorem Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych. Za swoją pracę otrzymał nagrody JM Rektora Akademii Rolniczej (obecnie Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu). Jako współautor opublikował kilkanaście prac oryginalnych i artykułów popularno-naukowych.

Po 36 latach pracy, 1 lipca 1999 r. Pan Jan Posadzy przeszedł na emeryturę. Jednak nie zerwał kontaktów z Uczelnią. Przez wiele kolejnych lat udzielał się w cotygodniowych spotkaniach Sekcji Brydżowej w Kole Seniora. Był obecny na każdym spotkaniu PTNO. Aktywnie działał również społecznie na terenie miejsca zamieszkania.

Pan Janusz Posadzy zmarł 14 grudnia 2013 roku. Pozostanie w naszej pamięci jako osoba skromna, o dużej wiedzy, wielce oddana swojej pracy.

*Dr hab. Agnieszka Krzywińska
Katedra Roślin Ozdobnych
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu*

Informacje o działalności oddziałów

Kraków

W 2014 roku odbyły się następujące spotkania Oddziału Krakowskiego:

18 marca – dr hab. Agnieszka Lis-Krzyścin - Zakład Żywności Roślin Instytut Biologii Roślin i Biotechnologii, pt. „Ogrody południowo-zachodniej Anglii”,

26 marca – prof. Elazar Fallik z Agricultural Research Organization, Volcani Center, pt. „Hot water treatment for fruits and vegetables”,

28 marca – prof. Elazar Fallik z Agricultural Research Organization, Volcani Center, pt. „The innovative postharvest Technologies In Israel”,

28 kwietnia – dr Andrea Tantardini z Laboratorio Fitopatologico Servizio Fitosanitario Regionale Veramente con Mino-pro, Włochy, pt. „The most dangerous quarantine agrophages in Italy”,

12 maja – odbyło się spotkanie z wręczeniem nagrody w ramach X edycji Konkursu na Najlepszą Pracę Magisterską o tematyce ogrodniczej mgr inż. Aleksandrze Habel za pracę „Projekt ogrodu przydomowego uwzględniający mało znane gatunki sadownicze oraz ocena ich przydatności przetwórczej” - wykonaną pod kierunkiem dr hab. Ewy Dziedzic. Nagrodzona laureatka przedstawiła najważniejsze tezy swo-

jej pracy,

21-24 maja – członkowie oddziału aktywnie uczestniczyli w przygotowaniu i przeprowadzeniu XIV Festiwalu Nauki w Krakowie, zarówno na płycie Rynku Głównego, jak i na terenie obiektów UR w Krakowie,

8-13 września – członkowie oddziału wspomogli Polskie Towarzystwo Fitopatologiczne przy organizacji 11. Konferencji European Foundation for Plant Pathology - „Healthy plants — healthy people”, w której uczestniczyło ponad 350 osób nie tylko z Europy, ale też z innych kontynentów,

23-26 września – członkowie oddziału licznie uczestniczyli w konferencji naukowej – „Horticulture in quality and culture of life”, Mendel University w Brnie, Faculty in Horticulturae, Lednice, Czechy,

26 września – członkowie oddziału aktywnie uczestniczyli w organizacji Małopolskiej Nocy Naukowców na terenie budynku Wydziału Biotechnologii i Ogrodnictwa,

25 listopada – rozstrzygnięto kolejną, XI edycję Konkursu na Najlepszą Pracę Magisterską o tematyce ogrodniczej. Do konkursu zgłoszono 6 prac. Komisja postanowiła przyznać nagrodę mgr inż. Katarzynie Kuszek za pracę „Opracowanie wzorników rabat warzywnych oraz polowa ocena ich dekoracyjności w ciągu roku kalendarzowego”, wykonaną pod

kierunkiem dr inż. Elżbiety Jędraszczyk.

Ponadto odbyły się 4 spotkania zarządu oddziału, na których omówiono bieżącą działalność. 30 maja 2014 r. odbyło się doroczne spotkanie zarządu na terenie Stacji Doświadczalnej w Mydlnikach. Podsumowano pracę oddziału za pierwsze półrocze. Podczas jesiennej spotkania postanowiono zorganizować wyjazd studyjny do Gruzji na wiosnę 2015 r.

Lublin

W okresie od 1 stycznia 2014 do 27 listopada 2014 r. odbyły się w Lublinie cztery zebrania naukowe Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych, na których wygłoszono pięć referatów:

1. „Nowe technologie w uprawie roślin jagodowych” (3.04.2014) - dr hab. prof. nadzw. Stanisław Pluta, Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach,
2. „Świdośliwa olcholistna – nowy, perspektywiczny gatunek do uprawy w Polsce” (3.04.2014) - dr hab. prof. nadzw. Stanisław Pluta, Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach,
3. „Mykozy drzew parkowych i leśnych” (16.05.2014) – dr hab. Elżbieta Patkowska, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie,
4. „Uroda polskich pól uprawnych” (13.11.2014) - prof. dr hab. Tadeusz Kęsik, Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie,
5. „Organizmy kwarantannowe w Unii Europejskiej” (5.12.2014) - dr hab. Agnieszka Jamiołkowska.

Członkowie Lubelskiego Oddziału PTNO aktywnie pracowali przy organizacji XI Lubelskiego Festiwalu Nauki, który odbył się w dniach 20-26 września 2014 roku. Ich dziełem były przygotowane projekty, wykłady, pokazy i wystawy oraz festyny i pikniki naukowe. Tegoroczny program Festiwalu został bardzo wysoko oceniony przez Władze Akademickie lubelskich Uczelni i społeczność Lublina.

W okresie sprawozdawczym odbyły się 3 zebrania Zarządu Lubelskiego Oddziału PTNO, na których były omawiane plany spotkań naukowych oraz sprawy dotyczące organizacji w dniach 12-13 czerwca 2014 roku konferencji naukowej w Lublinie pt. „Współczesne trendy w uprawie i żywieniu roślin ogrodniczych”. Opracowywano także zadania Towarzystwa w związku z udziałem jego członków w konferencji ogrodniczej w Lednicach (Czechy) oraz prezentacją osiągnięć lubelskiego ośrodka naukowego.

W dniach 23-26 września 2014 roku Zarząd Lubelskiego Oddziału PTNO zorganizował wyjazd naukowy na Międzynarodową Konferencję pt.: „Horticulture in quality and culture of life”, która odbyła się w Lednicach, w Republice Czeskiej. Głównym organizatorem konferencji był Wydział Ogrodniczy Mendel University in Brno oraz Czeskie Towarzystwo Nauk Ogrodniczych. W konferencji wzięło udział 22 członków Lubelskiego Oddziału PTNO, którzy zaprezentowali wyniki swoich badań w trzech sekcjach problemowych: I. współczesne trendy w ogrodnictwie, II. architektura krajobrazu w kulturze życia, III. jakość plonowania roślin ogrodniczych. Realizując program konferencji jej uczestnicy wzięli udział także w wyjazdach plenerowych, podczas których zapoznali się ze specyfiką ekologicznej produkcji ogrodniczej w Czechach, produkcją sadowniczą oraz tradycjami winiarskimi naszych sąsiadów.

Poznań

W 2014 roku Oddział Poznański zorganizował 4 spotkania naukowe i 1 spotkanie plenerowe. Na spotkaniach wygłoszono 9 prelekcji:

24 stycznia – „Konferencja zielarska ISHS w Montrealu. Ogród Botaniczny” – dr hab. Katarzyna Seidler-Łożykowska, prof. nadzw. z Instytutu Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich w Poznaniu,

– „Rośliny jako symbole w sztuce” – dr hab. n. farm. dr n. hum. Anita Magowska z Katedry i Zakładu Historii Nauk Medycznych Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu,

21 lutego – „Uroki Maroka” - dr hab. Agnieszka Krzywińska z Katedry Roślin Ozdobnych Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu,

– „Szkłarnie i tunele foliowe XXI wieku oraz ich wyposażenie” - dr hab. Józef Piróg, prof. nadzw. z Katedry Warzywnictwa Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

21 marca – „Koncepcja rewolucyjnej założenia pałacowo-parkowego w Jeziorach” – mgr inż. Klaudia Basińska – laureatka nagrody PTNO za najlepszą pracę magisterską w 2013 r., nagrodę wręczono w trakcie spotkania,

– „Spójnia - wielkopolska hodowla odmian warzyw w latach 1991-2014” – dr inż. Wojciech Matuszak z „SPÓJNIA” Hodowla i Nasiennictwo Ogrodnicze Sp. z o.o.,

– „W królestwie grzmiącego smoka – Bhutan” - dr inż. Ewa Dankowska z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu,

25 kwietnia – „Wykorzystanie kultur tkankowych dla potrzeb współczesnego ogrodnictwa” - mgr inż. Dariusz Kulus z Katedry Roślin Ozdobnych i Warzywnych, Pracowni Biotechnologii Uniwersytetu Technologiczno – Przyrodniczego im. J i J. Śniadeckich w Bydgoszczy,

– „Krym - półwysep różnorodności i rozbieżności” – dr inż. Piotr Lewandowski z Katedry Entomologii i Ochrony Środowiska Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu.

Spotkanie plenerowe zorganizowano 6 czerwca br. Uczestnicy spotkania odwiedzili znajdujące się w Warszawie rodzinne gospodarstwo Państwa Majlert, w którym na powierzchni ok. 10 ha uprawia się między innymi warzywa mało znane i zapomniane. Następnie, w Witkach k. Błonia zapoznali się z działalnością Stacji Doświadczalnej Rijk Zwaan Polska, należącej do jednej z najlepszych firm nasiennych na świecie. Ostatnim etapem spotkania plenerowego było Muzeum Dom Urodzenia F. Chopina w Żelazowej Woli.

Skierniewice

Skierniewicki Oddział PTNO wspólnie ze Skierniewickim Oddziałem Polskiego Towarzystwa Botanicznego w 2014 roku zorganizował spotkania naukowe:

- 21 lutego – dr Marcin T. Górecki (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu) – „Armenia i Gruzja – wrażenia przyrodnicze i kulturowe”,
- 1 kwietnia – dr Anna Traut-Seliga – „Krajobrazy kulturowe i przyrodnicze Moraw i dolnej Austrii” – część I,
- 22 kwietnia – dr Karolina M. Górecka (Międzynarodowy Instytut Biologii Molekularnej i Komórkowej, Warszawa) – „Krystalografia jako metoda badania struktury białek”,
- 17 czerwca – dr Anna Traut-Seliga – „Krajobrazy kulturowe i przyrodnicze Moraw i dolnej Austrii” – część II.

Szczecin

W 2014 roku Szczeciński Oddział PTNO zorganizował tylko jedno spotkanie (w dn. 26.04 2014 r.) połączone z wyjazdem jego członków do Berlina. W programie tego wyjazdu było m.in. zwiedzanie niezwykle interesującego parku krajobrazowego (Britzer Garten) z ogrodami tematycznymi. Park został założony z okazji Federalnej Wystawy Ogrodniczej w 1985 roku „BUGA 1985”. Jest on położony w południowej części Berlina, w dzielnicy Neukölln. Można tam było zobaczyć m.in. oranżerię, ogród bylin K. Forstera, ogród wiedzy z roślinami leczniczymi, zagajnik z różanecznikami azaliami, a przede wszystkim wielkie tulipanowe „show”.

Warszawa

W 2014 roku odbyły się dwa spotkania Zarządu Oddziału Warszawskiego, na których omawiano bieżącą działalność, oraz 3 spotkania wszystkich członków:

9 kwietnia odbyło się spotkanie, na którym analizowano sprawy bieżące związane z działalnością Oddziału, oraz dr W. Rosłon wygłosiła prelekcję pt. „Rośliny Wielkanocy”. W dalszej, nieoficjalnej części spotkania wywiązała się dyskusja, w której uczestnicy nawiązywali do tematyki wykładu, dzieląc się swoimi wspomnieniami i przemyśleniami związanymi z ww. świętami.

18 maja członkowie OW PTNO tradycyjnie (jak co roku) w okresie kwitnienia różaneczników i azalii spotkali się w Ogrodzie Botanicznym w Powsinie,

29 października odbyło się zebranie, na którym dokonano podsumowania realizacji zadań zaplanowanych na drugie półrocze 2014 roku.

Zarząd OW PTNO otrzymał zaproszenie i uczestniczył w otwarciu wystawy Fotografii Roślin i Ogrodów, Zwycięzców i Laureatów Międzynarodowych Konkursów „International Garden Photographer of the Year. Competitions 5, 6 & 7”, które odbyło się dnia 8.05.2014 roku w Ogrodzie Botanicznym PAN w Powsinie (Warszawa). Z okazji otwarcia wystawy zaproszeni goście mieli możliwość wysłucha-

nia koncertu fortepianowego w wykonaniu absolwenta Akademii Muzycznej im. Kiejstuta i Grażyny Bacewiczów w Łodzi, w klasie fortepianu – Piotra Latoszyńskiego. Program koncertu obejmował kompozycje Ludwiga van Beethovena i Fryderyka Chopina.

Wrocław

Oddział Wrocławski PTNO w bieżącym roku zorganizował 3 spotkania naukowe, na których wygłoszono następujące referaty:

1. Działalność naukowa i organizacyjna Katedry Sadownictwa, Uprawy Winorośli i Warzywnictwa, Uniwersytetu w Lublanie – dr hab. Maria Małańczuk-Licznar,
2. „Adriatyk i Alpy oczami sadownika” – dr hab. Maria Małańczuk-Licznar,
3. „Konkurencyjność przedsiębiorstw sadowniczych i uczelni wyższych Ukrainy” – mgr Oksana Kiforenko, Narodowy Uniwersytet Sadowniczy w Humaniu,
4. „Wydajność matecznika podkładek jabłoni w zależności od podkładki i podłoża w strefie leśno-stepowej Ukrainy” – mgr Olga Sharapaniuk, Narodowy Uniwersytet Sadowniczy w Humaniu,
5. „Kompleks parkowy miasta Humania” – mgr Olga Sharapaniuk, Narodowy Uniwersytet Sadowniczy w Humaniu,
6. „Mechaniczne cięcie drzew owocowych” – mgr Andrii Chaploutskiy, Narodowy Uniwersytet Sadowniczy w Humaniu,
7. „Przechowywanie jabłek zimowych z zastosowaniem preparatu Smart Fresh” – mgr Leonid Remeniuk, Narodowy Uniwersytet Sadowniczy w Humaniu.

Ponadto zorganizowano wyjazd studyjny do Przedsiębiorstwa Hodowlano-Nasiennego W. Legutko Sp. z o. o., Jutrosin nad Stawem 1F, gdzie zapoznano się z procesem hodowli i uszlachetniania materiału siewnego roślin ogrodniczych. Członkowie Wrocławskiego Oddziału PTNO byli współorganizatorami i uczestnikami wyjazdu do Ogrodów Świata w Berlinie i Ogrodów Królewskich w Poczdamie.

Sprawozdania z sympozjów, konferencji, seminariów i spotkań

X Międzynarodowe Targi Agrotechniki Sadowniczej

W dniach 23-24 stycznia 2014 r. w Centrum Konferencyjno-Wystawienniczym „Gromada” przy ul. 17 Stycznia 32 w Warszawie odbyły się X Międzynarodowe Targi Agrotechniki Sadowniczej, połączone z konferencją naukową pt. „Czynniki wpływające na plonowanie i jakość owoców roślin sadowniczych”. Organizatorami targów i konferencji naukowej byli: Katedra Sadownictwa SGGW w Warszawie oraz BASF Polska Sp. z o.o. W spotkaniu tym aktywnie uczestniczyli członkowie WO PTNO. Na konferencji wygłoszone zostały następujące referaty naukowe i popularno-naukowe:

1. Ochrona roślin sadowniczych przed niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi – Waldemar Tender;
2. Siatki przeciwwgradowe oraz ich wpływ na zabiegi agrotechniczne i jakość owoców – Peter van Arkel (Holandia);

3. Zwalczanie parcha jabłoni z uwzględnieniem zasad integrowanej ochrony roślin – Beata Meszka;
4. Jak chronić jabłka i gruszki przed ordzawianiem – Jos de Vit (Holandia);
5. Nowe możliwości dokarmiania jabłek wapniem – Rene Verdaasdonk (Niemcy);
6. Integrowana ochrona roślin – nowy, stary obowiązek – Krzysztof Kielak;
7. Zwalczanie szpecieli, przędziorków i mszyc według zasad integrowanej ochrony roślin – Remigiusz Olszak;
8. Zaraza ogniowa – co należy wiedzieć i zrobić po trudnym sezonie 2013? – Piotr Sobiczewski;
9. Rosnące zagrożenie parchem jabłoni i zmiany w strategii jego zwalczania – Christian Scheer (Niemcy);
10. Odmiany i podkładki przydatne do nowoczesnej uprawy czereśni – Elżbieta Rozpara;

11. Rozwiązania technologiczne stosowane w integrowanej uprawie czereśni – Bart Lisenborghs (Belgia);
12. Ligolina i mutanty Ligola – Andrzej Przybyła;
13. Zależność między jakością owoców a dochodem gospodarstwa – Peter van Arkel (Holandia);
14. Choroby biotyczne jabłek – Hanna Bryk;

15. Choroby fizjologiczne jabłek – Kazimierz Tomala;
16. Młode przyrosty gwarancją jakości i plonu jabłek i gruszek – Jos de Wit (Holandia)..

Dr Wiesława Rosłon

57. Ogólnopolska Konferencja Ochrony Roślin Sadowniczych

W dniach 11 i 12 lutego 2014 r. w Centrum Kongresowym Ossa odbyła się 57 Ogólnopolska Konferencja Ochrony Roślin Sadowniczych pt. „Integrowana ochrona roślin gwarancją owoców wysokiej jakości”, której organizatorami byli Zakład Ochrony Roślin Sadowniczych i Zakład Upowszechniania Nauki Instytutu Ogrodnictwa, firma Bayer CropScience oraz Komitet Ochrony Roślin Polskiej Akademii Nauk. Honorowy Patronat nad Konferencją objął Stanisław Kalemba – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Oficjalnego otwarcia Konferencji dokonał dyrektor Instytutu Ogrodnictwa – prof. dr hab. Franciszek Adamicki oraz dyrektor firmy Bayer CropScience Polska – Christophe Dumont, którzy serdecznie powitali zaproszonych gości oraz licznie zgromadzonych uczestników. Ważnym punktem tegorocznego spotkania było wręczenie przez Krystynę Gurbiel – Wiceminister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Srebrnego Krzyża Zasługi prof. dr. hab. Józefowi Robakowi – kierownikowi Zakładu Ochrony Roślin Warzywnych Instytutu Ogrodnictwa. Podczas pierwszej sesji, której przewodniczyła prof. dr hab. Danuta Sosnowska – dyrektor Instytutu Ochrony Roślin w Poznaniu, dr Bogusław Rzeźnicki, zastępca dyrektora Departamentu Hodowli i Ochrony Roślin MRiRW – omówił nowe przepisy prawne dotyczące integrowanej ochrony roślin. Od 1 stycznia br. wszyscy profesjonalni użytkownicy środków ochrony roślin są zobowiązani do stosowania zasad tego systemu zgodnie z postanowieniami art. 14 dyrektywy 2009/128/WE oraz rozporządzenia nr 1107/2009. Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa mgr Tadeusz Kłos przedstawił uwarunkowania związane z eksportem owoców. W kolejnych wystąpieniach zostały omówione aktualne problemy ochrony roślin przed chorobami, szkodnikami i chwastami. Referaty wprowadzające wygłosili prof. dr hab. Piotr Sobiczewski i prof. dr hab. Barbara Łabanowska. Na zakończenie Sesji Plenarnej przedstawiono informację o posterach, towarzyszących konferencji. Sesję drugą poprowadził prof. dr hab. Zbigniew T. Dąbrowski – przewodniczący Komitetu Ochrony Roślin PAN, a w swoim wystąpieniu podkreślił, na co należy zwracać uwagę przy wdrażaniu Dyrektywy 2009/128/WG w uprawach sadowniczych. W dalszej części sesji pracownicy naukowi Instytutu Ogrodnictwa i przedstawiciele firmy Bayer CropScience

Polska omówili m.in. zmiany w Programie Ochrony Roślin Sadowniczych na 2014 r., przybliżyli informacje o nowych środkach do ochrony sadów i jagodników. Prof. Jerzy Lisek przedstawił problemy związane z regulacją zachwaszczenia. Przedstawiono także zagadnienia zagrożeń wynikających z pozostałości środków ochrony roślin w owocach i problem pojawiających się na rynku podrabianych środków ochrony roślin. Drugiego dnia konferencji sesjom przewodniczyły prof. Mirosława Cieślińska i prof. Barbara Łabanowska. Obrady rozpoczęto referatem o integrowanej ochronie roślin w Polsce i na świecie wygłoszonym przez prof. Beatę Meszkę, a w kolejnych referatach szczegółowo omówiono ochronę roślin sadowniczych przed chorobami, m.in. parchem jabłoni, zarazą ogniową, chorobami przechowalniczymi, a także przed szkodnikami drzew i krzewów owocowych, m.in. miodówką gruszoną, mszycami, wielkopąkowcem porzeczkowym i przeziernikiem porzeczkowcem, roztocem truskawkowcem. Przedstawiono także ważny i bardzo aktualny temat wykorzystania feromonów w ochronie drzew owocowych przed szkodnikami. Drugi dzień konferencji zamknął referat dotyczący przewidywanych zmian w opłacalności produkcji wybranych gatunków roślin sadowniczych po wprowadzeniu zasad ochrony obowiązujących w integrowanej produkcji owoców. Prelegentami tegorocznej konferencji w Ossie byli głównie pracownicy naukowi Zakładu Ochrony Roślin Sadowniczych Instytutu Ogrodnictwa, a także przedstawiciele firmy Bayer CropScience Polska, MRiRW, GIORiN, SGGW w Warszawie, a autorami lub współautorami posterów byli również przedstawiciele Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, Uniwersytetu Przyrodniczego w Wiedniu (Austria), Instytutu Sadownictwa w Samochwałowichi (Białoruś), Instytutu Ochrony Roślin w Poznaniu oraz Firmy Koppert Polska. Łącznie wygłoszono 24 referaty i przedstawiono 30 posterów. W tegorocznym spotkaniu wzięło udział ok 1200 osób, które mogły zapoznać się z ofertą handlową 35 firm z branży sadowniczej prezentujących maszyny, sprzęt, środki produkcji oraz oferujących usługi związane z ochroną sadów i plantacji jagodowych.

Dr Mariusz Lewandowski

3rd International Conference on „Effect of Pre- and Post-harvest Factors on Health Promoting Components and Quality of Horticultural Commodities”

W dniach 23-25 marca 2014 r. w Instytucie Ogrodnictwa w Skierniewicach odbyła się 3. Międzynarodowa Konferencja pt. „Wpływ czynników przed- i po-zbiorczych na zawartość składników prozdrowotnych i jakość pro-

duktów ogrodniczych” (3rd International Conference on „Effect of Pre- and Post-harvest Factors on Health Promoting Components and Quality of Horticultural Commodities”). Organizatorami konferencji byli: Instytut Ogrodnictwa

w Skierniewicach, Sekcja Przechowalnictwa Komitetu Nauk Ogrodniczych Polskiej Akademii Nauk oraz Grupa Robocza „Fruit Quality” działająca w ramach EUFRIN (European Fruit Research Institutes Network). Spotkanie odbywało się pod patronatem Polskiej Akademii Nauk oraz Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych. Celem zorganizowanej konferencji była prezentacja wyników najnowszych badań naukowych prowadzonych w kraju i na świecie z zakresu szeroko rozumianej jakości i trwałości produktów ogrodniczych, innowacyjnych technologii stosowanych w przechowalnictwie

oraz technologii minimalnie przetworzonych owoców i warzyw. W konferencji uczestniczyło 125 osób, w tym 54 z zagranicy. Byli to przedstawiciele ośrodków naukowych z 17 krajów (Anglia, Czechy, Egipt, Estonia, Grecja, Izrael, Litwa, Łotwa, Niemcy, Norwegia, Polska, Portugalia, Rosja, Serbia, Tajlandia, Ukraina i Włochy). Podczas konferencji zaprezentowano 28 wystąpień ustnych i 60 posterów.

Dr Mariusz Lewandowski

Konferencja pt. „Biostimulants and Plant Growth”

W dniach 12 –15 maja w Brukseli (Belgia) odbyła się konferencja pt. „Biostimulants and Plant Growth”. Uczestnikiem tego spotkania była prof. dr hab. Janina Gajc-Wolska, która zaprezentowała wyniki swoich badań w formie plakatu pt. „The influence of biostimulants on yielding and

quality of cucumber fruit (*Cucumis sativus* L.)”. Autorzy prezentacji: Janina Gajc-Wolska, Katarzyna Mazur, Agata Metetra, Monika Niedzińska, Jolanta Wtulich, Magda Litwinczuk.

Dr Wiesława Rosłon

Seminarium Zakładu Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin Warzywnych

W dniu 22 maja 2014 r. w Instytucie Ogrodnictwa w Skierniewicach odbyło się seminarium, na którym pracownicy naukowi Zakładu Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin Warzywnych przedstawili 5 referatów:

1. Wpływ warunków uprawy roślin oraz owadów zapyłających na zdolność do rozmnażania generatywnego linii marchwi, kapusty głowiastej białej i kapusty pekińskiej – dr Piotr Kamiński, mgr Renata Nowak, dr hab. Elżbieta U. Kozik, prof. IO;
2. Wykorzystanie techniki PCR do identyfikacji roślin marchwi z cechą cytoplazmatycznej męskiej sterylności – dr Hanna Habdas, dr Mirosława Staniaszek, mgr Wojciech Szczechura, mgr Renata Nowak, dr hab. Elżbieta

U. Kozik, prof. IO;

3. Genetyczne podstawy zdolności kiełkowania nasion ogórka w niskich temperaturach – dr Urszula Kłosińska, dr hab. Elżbieta U. Kozik, prof. IO;
4. Ocena fenotypowej i genetycznej zmienności funkcjonalnie męskosterylnych linii pomidora – dr Marzena Nowakowska, dr Marcin Nowicki, dr hab. Elżbieta U. Kozik, prof. IO, dr Mirosława Staniaszek;
5. Wykorzystywanie technik i metod mikroskopowych w hodowli i ochronie roślin ogrodniczych – dr hab. Barbara Dyki, prof. IO.

Dr Mariusz Lewandowski

II Międzynarodowa Konferencja „Agriculture & Food”

W dniach 5 – 8 czerwca 2014 r. w Elenite (Bułgaria) odbyła się II Międzynarodowa Konferencja „Agriculture & Food”, której uczestnikami były: prof. dr hab. Ewa Osińska, dr Ewelina Pióro – Jabrucka i dr Wiesława Rosłon. Zaprezentowały one następujące zagadnienia (w formie plakatów):

1. Effect of chosen agronomic factors on the yield and raw material Quality of three populations of greater plantain (*Plantago major* L.) – W. Rosłon, E. Osińska,

A. Geszprych, J. Tokarska, P. Orliński;

2. Effect of plant density on growth, development and Quality of ribwort plantain (*Plantago lanceolata* L.) – E. Osińska, W. Rosłon, A. Geszprych, A. Morawska, Ł. Gontar;
3. Yield and seed quality of Buck's horn plantain (*Plantago coronopus* L.) – E. Pióro – Jabrucka.

Dr Wiesława Rosłon

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „V International Conference Postharvest Unlimited”

Prof. dr hab. Marek Gajewski uczestniczył w Międzynarodowej Konferencji Naukowej „V International Conference Postharvest Unlimited” zorganizowanej pod auspicjami ISHS. Konferencja odbyła się na Cyprze w dniach 10 – 13 czerwca 2014 r. Prof. M. Gajewski zaprezentował, jako autor lub współautor, 3 postery:

1. „The influence of CA storage on quality traits of carrot

cultivars of different root colour”;

2. „The effect of storage under controlled atmosphere conditions on cherry tomato fruits quality;
3. „The 1-MCP treatment as solution in storage of cherry tomato fruits”.

Dr Wiesława Rosłon

Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Współczesne trendy w uprawie i żywieniu roślin ogrodniczych”

W dniach 12-13 czerwca 2014 roku odbyła się w Suścu Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt.: „Współczesne trendy w uprawie i żywieniu roślin ogrodniczych”. Spotkanie pracowników nauki i praktyki ogrodniczej zostało zorganizowane w ramach XV jubileuszowego zjazdu Katedr Uprawy i Nawożenia Roślin Ogrodniczych. Miejscem spotkania dostojnego forum specjalistów w dziedzinie uprawy i żywienia roślin ogrodniczych był Susiec - niezwykle urokliwe miejsce położone na terenie Roztoczańskiego Parku Narodowego.

Konferencje tematycznie związane z tą problematyką są organizowane cyklicznie, co dwa lata, kolejno w poszczególnych krajowych ośrodkach naukowych związanych z ogrodnictwem. Patronat honorowy nad tegoroczną konferencją objęli: Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, prof. dr hab. Marian Wesołowski oraz Dziekan Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu prof. dr hab. Zenia Michałojć. Głównym organizatorem i gospodarzem konferencji była Katedra Uprawy i Nawożenia Roślin Ogrodniczych UP w Lublinie. Komitet organizacyjny konferencji stanowili: prof. dr hab. Zenia Michałojć – kierownik Katedry, prof. dr hab. Mirosław Konopiński – kierownik Zakładu Uprawy Roli i Roślin, prof. dr hab. Marzena Błażewicz-Woźniak, dr hab. Katarzyna Dzida, dr Zbigniew Jarosz, dr Dariusz Wach, dr Karolina Pitura i mgr inż. Lidia Nowak.

Konferencja cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem, wzięło w niej udział ponad 70 osób reprezentujących polskie uczelnie, instytuty naukowe, ośrodki naukowo-badawcze oraz firmy produkujące sprzęt rolniczy, środki ochrony roślin i nawozy. W obradach uczestniczyli pracownicy: Instytutu Ogrodnictwa w Skierniewicach, Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie i Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Nie zabrakło też przedstawicieli firm współpracujących z branżą ogrodończą. Ich reprezentanci chętnie dzielili się z obradującymi swymi uwagami i oczekiwaniami praktyki ogrodoicznej względem nauki.

W spotkaniu uczestniczyły dobrze znane w środowisku ogrodończym firmy, takie jak: Osadkowski SA, Brinkman Royal, Caldena oraz Instytut Nawozów Sztucznych w Puławach.

Wyjątkowymi Gośćmi konferencji byli zasłużeni dla polskiego ogrodnictwa profesorowie, którzy są uznanymi autorytetami w dziedzinie uprawy i żywienia roślin ogrodończych: prof. dr hab. Jan Roman Starck i prof. dr hab. Stanisław Gawroński ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, prof. dr hab. Eugeniusz Kołota z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, prof. dr hab. Wojciech Tyksiński z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu oraz prof. dr hab. Józef Nurzyński i prof. dr hab. Tadeusz Kęsik z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Pierwszy dzień konferencji rozpoczął się od sesji plenarnej, na której wygłoszono pięć zamawianych referatów. Cztery z nich dotyczyły aktualnie najważniejszych kierunków badań prowadzonych w branżowych jednostkach naukowo-badawczych. Referaty kolejno wygłaszali: dr inż. Arkadiusz Przybysz (SGGW Warszawa) – Biostymulatory: definicje, rodzaje, biologiczne podstawy działania; dr inż. Sylwester Smoleń (UR Kraków) – Cel i zasadność stosowania biofortyfikacji roślin; dr inż. Tomasz Kleiber (UP Poznań) – Znaczenie mikroskładników w żywieniu roślin ogrodończych w uprawach bezglebowych, ze szczególnym uwzględnieniem manganu; dr inż. Marta Czaplicka-Pędzich (UP Wrocław) – Wpływ geokompozytów na zawartość makroskładników w glebie i liściach jabłoni. Piąty referat pt.: Rozwój myśli badawczej w zakresie uprawy i nawożenia roślin ogrodończych w latach 1986-2014 - wygłosił prof. dr hab. Józef Nurzyński (UP Lublin). Referat ten stanowił merytoryczną syntezę dokonań blisko trzydziestoletniego okresu prowadzonych w kraju badań oraz ocenę dotychczasowych spotkań, które były znakomitą okazją do wymiany poglądów oraz prezentacji osiągnięć naukowych poszczególnych ośrodków.

W czasie popołudniowej sesji odbyła się dyskusja nad zgłoszonymi na to spotkanie materiałami. Dyskutowano nad pracami z zakresu żywienia roślin ogrodończych oraz nad badaniami związanymi z kształtowaniem dla roślin optymalnych warunków wzrostu i plonowania. W dyskusji szczególnie mocno podkreślano aspekty jakościowe produktów ogrodończych i konieczność ich uwzględniania w dalszych pracach badawczych i aplikacyjnych. Sporo miejsca w dyskusji poświęcono wykorzystaniu roślin ogrodończych w dietetyce i ich prozdrowotnemu działaniu na organizm człowieka, zwłaszcza w kontekście zapobiegania występowaniu chorób tzw. cywilizacyjnych. Niemniej interesujące i ważne dla zdrowia człowieka i środowiska były też omawiane zagadnienia zrównoważonego ogrodnictwa oraz potrzeby opracowywania nowych technologii uprawy roślin. Należy podkreślić, że wysoki poziom merytoryczny poszczególnych sesji konferencji i dyskusji był też zasługą przewodniczących wydzielonych części obrad, między innymi: prof. dr hab. Eugeniusza Kołoty (UP Wrocław), prof. dr hab. Włodzimierza Sady (UR Kraków), prof. dr hab. Stanisława Gawrońskiego (SGGW Warszawa), prof. dr hab. Wojciecha Tyksińskiego (UP Poznań), prof. dr hab. Włodzimierza Bresia (UP Poznań), prof. dr hab. Józefa Nurzyńskiego (UP Lublin) i prof. dr hab. Tadeusza Kęsika (UP Lublin).

W drugim dniu konferencji zorganizowano sesję plenarną, której przewodniczył prof. dr hab. Tadeusz Kęsik. W czasie tej sesji uczestnicy konferencji poznali walory krajoobrazowe Roztoczańskiego Parku Narodowego oraz wizytowali plantację borówki wysokiej w Olchowcu. Plantacja nad Tanwią - Sp. z o.o. należy do Grupy Producentów Owoców „Polskie Jagody”. Imponuje ona powierzchnią wynoszącą ponad 200 hektarów oraz nowoczesnymi metodami uprawy tych cennych roślin. Podczas spotkania z kierownictwem firmy była okazja do ciekawej dyskusji i poznania sposobów pozbiorniczego zagospodarowania surowca. Rozmiar produk-

cji i rozwiązania logistyczne funkcjonującej tu firmy wzbudziły podziw i uznanie wszystkich uczestników konferencji. Sukcesy produkcyjne polskich ogrodników są wynikiem ścisłej współpracy nauki i praktyki, co zostało potwierdzone w

czasie obrad oraz spotkań z producentami i przedstawicielami firm pracujących na rzecz polskiego ogrodnictwa.

Prof. dr hab. Mirosław Konopiński

XVII Dzień Otwartych Drzwi Instytutu Ogrodnictwa

24 czerwca 2014 roku odbył się XVII Dzień Otwartych Drzwi Instytutu Ogrodnictwa w Sadzie Doświadczalnym w Dąbrowicach, nad którym honorowy patronat objęli Marek Sawicki – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Romuald Ozimek – Prezes Ośrodka Integrowanej Produkcji Owoców w Wisowej. Nowym pomysłem tegorocznego Dnia Otwartych Drzwi były „Letnie wykłady w sadzie”, które rozpoczął dr hab. Stanisław Pluta, prof. IO wykładem na temat uprawy nowego gatunku krzewów jagodowych w Polsce – świdoliwy olcholistnej. W swoim wystąpieniu zachęcał sadowników do zainteresowania się tym gatunkiem, ze względu na wysokie walory użytkowe i prozdrowotne owoców. Zagadnienia związane z uprawą krzewów jagodowych kontynuował mgr Bohdan Koziński, który w swoim wykładzie odpowiadał na pytanie, czy nadal warto uprawiać borówkę amerykańską w Polsce. Tematykę dotyczącą wyboru odmian i podkładek do nowoczesnych sadów czereśniowych omówiła dr hab. Elżbieta Rozpara, prof. IO, a dr Dorota Kruczyńska przedstawiła wymagania i możliwości uprawy odmiany jabłoni 'Red Delicious' oraz jej mutantów. Wygłoszone podczas Spotkania referaty zostały umieszczone w specjalnie wydanej na tę okoliczność Gazecie, którą otrzymywali przybyli goście. Po wystąpieniach pracowników naukowych Instytutu Ogrodnictwa uczestnicy mieli okazję przyjrzeć się pracy maszyn firm Kubota oraz Agropexs, którą na bieżąco

komentował prof. dr hab. Ryszard Hołownicki. Dużym zainteresowaniem cieszyła się prezentacja 30 doświadczeń prowadzonych w Sadzie w Dąbrowicach, w ramach której zgromadzeni zwiedzali kwatery z różnymi gatunkami roślin sadowniczych. Zarówno w czasie zwiedzania, jak i podczas indywidualnych konsultacji z pracownikami naukowymi Instytutu zainteresowane osoby mogły skorzystać z fachowej porady dotyczącej interesujących tematów związanych z danym gatunkiem. W trakcie tegorocznego spotkania w Dąbrowicach zebranie swoich członków oraz osób zainteresowanych wstąpieniem miało Stowarzyszenie Plantatorów Borówki Amerykańskiej. W czasie jego trwania wykłady wygłosili: dr Krzysztof Zmarlicki, dr hab. Beata Meszka, prof. IO, dr Artur Godyń oraz prof. dr hab. Waldemar Treder. Podczas Dnia Otwartych Drzwi Oddziału Sadownictwa zaprezentowano projekty badawcze prowadzone w Instytucie Ogrodnictwa – m.in. Program Wieloletni, Zadanie 2.2, Eko-Tech Produkt. W tegorocznym spotkaniu wzięło udział ok. 900 osób, wśród których byli sadownicy, producenci owoców, przetwórcy oraz przedstawiciele służb doradczych z całej Polski. Patronat medialny sprawowały: Targi Sadownictwa i Warzywnictwa TSW 2015, TVP Łódź, RSC oraz czasopisma „Owoce Warzywa Kwiaty”, „Sad Nowoczesny” i „Jagodnik”.

Dr inż. Mariusz Lewandowski

Dzień Otwartych Drzwi Instytutu Ogrodnictwa na Polach Doświadczalnych upraw warzywnych

24 lipca 2014 roku w Skierniewicach odbył się Dzień Otwartych Drzwi Instytutu Ogrodnictwa na Polach Doświadczalnych upraw warzywnych, pod honorowym patronatem Marka Sawickiego – Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Oficjalnego otwarcia spotkania dokonał prof. dr hab. Franciszek Adamicki – Dyrektor Instytutu Ogrodnictwa, który serdecznie powitał zgromadzonych gości, wśród których byli przedstawiciele MRiRW, uczelni wyższych, instytutów badawczych, jednostek naukowych oraz producenci warzyw, przetwórcy i przedstawiciele służb doradczych z całej Polski. Tematem przewodnim tegorocznego spotkania była ochrona upraw warzywnych przed chorobami i szkodnikami. Prof. dr hab. Józef Robak – kierownik Zakładu Ochrony Roślin Warzywnych przedstawił główne zagrożenia chorobami w uprawie warzyw w 2014 roku, a pracownicy Pracowni Entomologii Roślin Warzywnych podczas „Letnich wykładów”, realizowanych w ramach cyklu seminariów Instytutu Ogrodnictwa, omówili tematykę dotyczącą metod ochrony warzyw przed szkodnikami. Podczas swoich wykładów podkreślali ogromne znaczenie ochrony

biologicznej i niechemicznych metod ochrony. Wszystkie prezentowane wykłady zostały umieszczone w specjalnie na tę okoliczność wydanej Gazecie. Po części wykładowej uczestnicy Dnia Otwartych Drzwi mieli okazję zwiedzić doświadczenia szklarniowe z pomidorem, doświadczenia na mikropoletkach – z uprawą cebuli, kapusty i selera (projekt BIOREWIT), doświadczenia z uprawą papryki w tunelach oraz doświadczenia nawozowe. Zainteresowane osoby mogły również zapoznać się z doświadczeniami z uprawą boczniaka i pieczarki w Samodzielnej Pracowni Grzybów Uprawnych. Dużym zainteresowaniem cieszył się również pokaz pracy maszyn, który na bieżąco komentował prof. dr hab. Ryszard Hołownicki. Miłym akcentem tegorocznego spotkania była degustacja pieczarek z wielkiej patelni zorganizowana przez Stowarzyszenie Branży Grzybów Uprawnych. Ze względu na złe warunki pogodowe panujące dzień wcześniej – silnie padający deszcz – niemożliwe okazało się zwiedzanie doświadczeń na Polu Doświadczalnym nr 1 oraz Certyfikowanym Polu Ekologicznym. Jednym z ostatnich punktów programu było zwiedzanie Obiektu Doświad-

czalnego Pracowni Fitopatologii Roślin Warzywnych, na którym zaprezentowano doświadczenia z zakresu ochrony przed chorobami, m.in. kiłą kapusty, która jest wciąż najgroźniejszą chorobą warzyw kapustnych. Dla osób zainteresowanych zorganizowano również zwiedzanie siedziby Instytutu Ogrodnictwa – zabytkowego Pałacu Prymasowskiego – dawnej rezydencji arcybiskupów gnieźnieńskich. Dzień Otwartych Drzwi Instytutu Ogrodnictwa zgromadził około 250 uczestników, wśród których byli producenci i przetwórcy warzyw, zrzeszone grupy producenckie, przedstawiciele Ośrodków Doradztwa Rolniczego oraz Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa z całej Polski. Wszystkie obecne na spotkaniu osoby mogły uzyskać porady od pracowników Instytutu Ogrodnictwa – oprowadzających po doświadczeniach oraz w punkcie konsultacyjnym, w którym poradnictwa udzielali pracownicy naukowcy Zakładu Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin Warzywnych Instytutu Ogrodnictwa. Wydarzeniu towarzyszyła również prezentacja projektów badawczo-naukowych realizowanych w Instytucie Ogrodnictwa: „Opracowanie innowacyjnych produktów i technologii dla ekologicznej

uprawy roślin sadowniczych – EkoTechProdukt”, „Opracowanie innowacyjnych technologii magazynowania energii w produkcyjnych tunelach foliowych – HortiEnergia”, „Polskie szczepy *Trichoderma* w ochronie roślin i zagospodarowaniu odpadów organicznych”, „Nowe środki ulepszania gleby do redukcji zanieczyszczeń i rewitalizacji ekosystemu glebowego – BIOREWIT” oraz doświadczenia realizowane w ramach Programu Wieloletniego na lata 2008 – 2014. Partnerami tegorocznej edycji były: firma ProCam, Związek Sadowników Rzeczypospolitej Polskiej, Krajowy Związek Grup Producentów Owoców i Warzyw, Stowarzyszenie Branży Grzybów Uprawnych, firma Agrosimex i Bayer CropScience, a patronami medialnymi: Targi Sadownictwa i Warzywnictwa 2015, TVP Łódź, Radio RSC oraz czasopisma „Owoce, Warzywa, Kwiaty” i „Pod Osłonami”. W Dniu Otwartych Drzwi Instytutu Ogrodnictwa uczestniczyły również firmy oferujące środki ochrony roślin, nawozy, maszyny oraz technologie wykorzystywane w ogrodnictwie.

Dr inż. Mariusz Lewandowski

XIX Dzień Melona

13 sierpnia 2014 roku na Polu Doświadczalnym „WOLICA” odbył się XIX Dzień Melona, organizowany przez Katedrę Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin SGGW. Uczestnicy wysłuchali informacji o pracach badawczych prowadzonych na Polu Doświadczalnym, zapoznali się z odmianami ogórka wyhodowanymi w KGHIBR, degustowali potrawy z melona, a także obejrzelili rośliny w doświadczeniach

w szklarni, tunelach foliowych i na polu. Na spotkanie przybyli naukowcy, producenci, hodowcy, redaktorzy pism ogrodniczych, doktoranci, studenci i sympatycy roślin dyniowatych.

Dr Wiesława Rosłon

XVIII Dzień Otwarty w Sadzie Doświadczalnym SGGW w Wilanowie

7.09.2014 roku odbyło się coroczne ogólnopolskie spotkanie „XVIII Dzień Otwarty w Sadzie Doświadczalnym SGGW w Wilanowie”. Spotkanie zorganizowała Katedra Sadownictwa. W ramach Dnia Otwartego w Sadzie odbyła się również konferencja naukowa p.t. „Czynniki wpływające na plonowanie i jakość owoców roślin sadowniczych”. W setną rocznicę urodzin prof. Aleksandra Rejmana zaprezentowano obszerne fragmenty jego pamiętnika oraz wspomnienia osób, które dobrze znały i wiele lat współpracowały z tym wybitnym naukowcem. Na ww. konferencji przedstawiono również następujące referaty:

1. Przydatność różnych podkładek dla jabłoni ‘Sawa’ uprawianej na żyznej glebie – E. Jadczyk-Tobiasz, A. Sadowski;
2. Dynamika zmian zawartości azotu mineralnego w glebie typu mada w sadzie jabłoniowym – D. Wrona, W. Kowalczyk, S. Przybyłko;
3. Zawartość składników mineralnych w glebie, liściach i owocach jabłoni w zależności od nawożenia azotem – W. Kowalczyk, D. Wrona, S. Przybyłko;
4. Odmiany gruszy azjatyckiej polecane do uprawy

w Polsce – E. Pitera, E. Wysokińska;

5. Wpływ preparatów biostymulujących na plonowanie deserowych odmian truskawki w uprawie polowej – R. Glinicki, E. Jadczyk-Tobiasz;
6. Perspektywy hodowli jabłoni – jabłko o czerwonym miąższu – A.A. Przybyła;
7. Wstęp do hodowli jabłoni ozdobnych – C. Piestrzenie-wicz, K. Molska-Kawulok, D. Wrona;
8. Niedestrukcyjna ocena dojrzałości zbiorczej owoców aktinidii ostrolistnej – T. Krupa, K. Bosa, E. Jadczyk-Tobiasz;
9. Wpływ preparatu SmartFresh™ oraz warunków i długości przechowywania na jakość śliwek odmiany ‘President’ – K. Jeziorek, H. Wolicki, T. Krupa, K. Tomala;
10. Jakość i zdolność przechowalnicza jabłek odmiany ‘Šampion’ zależnie od warunków przechowywania – K. Tomala, P. Wasiak, K. Jeziorek, A. Y. A. Al-Sharif, M. Stępniewska..

Dr Wiesława Rosłon

Seminarium

W dniu 23 września 2014 w Katedrze Roślin Warzywnych i Lecznictwa odbyło się seminarium z udziałem gości zagranicznych: dr Silvano Nicola oraz mgr Giuseppe Pignata, z Uniwersytetu w Turynie. Zainteresowania naukowe dr Silvano Nicoli i mgr Giuseppe Pignata dotyczą uprawy warzyw i ziół, w tym uprawy bezglebowej, obrotu i prze-

twarzania warzyw po zbiorze, jakości i bezpieczeństwa produktów roślinnych oraz zarządzania i wydajności w łańcuchu produkcji warzyw i ziół. W spotkaniu wzięło udział 30 osób w tym 20 członków OW PTNO.

Dr Wiesława Rosłon

XII seminarium naukowo-wdrożeniowe „Dyniowate dla zdrowia”

3 października 2014 roku na Polu Doświadczalnym „WO-LICA” odbyło się XIII seminarium naukowo-wdrożeniowe „Dyniowate dla zdrowia”, organizowane przez Katedrę Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin SGGW. Uczestnicy wysłuchali wykładu na temat cech jakościowych owoców dyni olbrzymiej i możliwości jej wykorzystania w żywieniu zwierząt, poznali także inne możliwości wykorzystania owoców tego gatunku (np. jako materiału rzeźbiarskiego),

obejrzeni wystawę owoców różnych odmian dyni obrazującą bioróżnorodność rodzaju *Cucurbita* oraz degustowali potrawy z dyni. Na spotkanie przybyli naukowcy, producenci, hodowcy, redaktorzy pism ogrodniczych, doktoranci, studenci i sympatycy roślin dyniowatych.

Dr Wiesława Rosłon

Wyprawa na Mazowsze

Tegoroczne spotkanie plenerowe Poznańskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych odbyło się 6 czerwca na ziemi mazowieckiej. W jego ramach odwiedziliśmy rodzinne gospodarstwo Państwa Majlert w Warszawie, Stację Doświadczalną firmy Rijk Zwaan Polska w Witkach koło Błonia oraz Muzeum Dom Urodzenia F. Chopina w Żelazowej Woli.

Nasza wyprawa, w której wzięło udział 27 osób, rozpoczęła się jak zwykle wczesnym rankiem. Tym razem mieliśmy do przejechania ok. 300 km, ale łącząca Poznań i Warszawę autostrada A2 zapewniała sprawne i szybkie dotarcie na miejsce. Niepokoiła nas jedynie pogarszająca się z każdym kilometrem pogoda. Zapowiadało się, że tym razem nieźle zmokniemy. Na szczęście tradycji stało się zadość i pogoda nas nie zawiodła, kiedy wysiadaliśmy z autokaru przestało padać, a zza chmur wyjrzało piękne słońce.

Pierwszym etapem była wizyta w dość nietypowym, bo zlokalizowanym niemal w centrum Warszawy, gospodarstwie rodzinnym Państwa Majlert. Najpierw wysłuchaliśmy krótkiej opowieści właścicieli o burzliwej historii tego miejsca, które znajduje się w rękach rodziny od 1853 roku. Następnie, brnąc nieco w błocie, oglądaliśmy zagony z bardziej i mniej znanymi gatunkami warzyw, widzieliśmy nowoczesną uprawę truskawki pod daszkami oraz pięknie zaaranżowany punkt sprzedaży produkowanych w gospodarstwie roślin ozdobnych i przyprawowych. Dotarliśmy także do bardzo klimatycznego sklepiku, w którym sprzedawane są zebrane prosto z pola warzywa. Oprócz świeżych warzyw w sklepiku można dostać gotowe przepisy i wysłuchać porad kulinarnych. Przekonaliśmy się, że klientów nie brakuje. Jak mówił Pan Majlert, są to przede

wszystkim restauratorzy, właściciele blogów kulinarnych i po prostu wielbiciele dobrego jedzenia. Niektórzy z nas również nie mogli oprzeć się pięknie wyglądającym produktom i dokonali zakupów.

Trudno też było nam się oprzeć urokowi gospodarzy, którzy są prawdziwymi pasjonatami ogrodnictwa. Godny podziwu jest także ich upór, bo choć na przestrzeni lat pozbawiono ich większości ziem, a na fragmencie, który pozostał w rękach rodziny, poprowadzono drogi i postawiono słupy energetyczne, to mimo wszystko udało się im przetrwać.

Kolejnym etapem naszej mazowieckiej wyprawy była Stacja Doświadczalna holenderskiej firmy nasiennej – Rijk Zwaan. Filia firmy w Polsce funkcjonuje od 1992 roku, a w 2003 roku została otwarta Stacja Doświadczalna w Witkach koło Błonia. W asortymencie firmy znajduje się ponad 1000 odmian 25 gatunków warzyw. Co prawda, w okresie, w którym byliśmy nie mogliśmy zbyt dużo zobaczyć, ale mieliśmy okazję do dyskusji na temat produkcji nasiennej w Polsce i za granicą.

Po przepysznym obiedzie na łowisku Piorunów koło Błonia wyruszyliśmy w kierunku Żelazowej Woli – ostatniego etapu naszej wyprawy. Z ogromną przyjemnością obejrzelismy odnowione muzeum Chopina oraz pospacerowaliśmy po przepięknie utrzymanym parku. Późnym wieczorem, pełni wrażeń i planów odnośnie kolejnej wyprawy, dotarliśmy do Poznania.

Dr Joanna Lisiecka

„Zmysłowe życie roślin”

To polski tytuł książki Daniela Chamovitza. 2012. *What a Plants Knows: A Field Guide to the Senses*. Nabyłem ją w październiku 2014 roku. Dla mnie, jako botanika, wykładającego w swoim czasie również fizjologiczne podstawy uprawy roślin ozdobnych, w Uniwersytetach Przyrodniczych w Poznaniu i we Wrocławiu jest to lektura zajmująca. Ta książka, nie jest drugą *The Secret Life of Plant*:

1973. Peter Tompkins and Christopher Bird. Harper and Row, New York. To publikacja nowa. Ale najpierw kilka słów o autorze. Doktor Daniel Chamovitz dorastał w Aliquippa w Pensylwanii. Studiował biologię na Uniwersytecie Columbia w Nowym Yorku. Po studiach prowadził prace naukowe na Uniwersytecie Yale i w Centrum Badań nad Rakiem im. Freda Hutchinsona w Seattle. Stopień doktora uzyskał na Uniwersytecie Hebrajskim w Jerozolimie. Obecnie jest dyrektorem Centrum Biologii Roślin „Manna” przy Uniwersytecie Tel Awiwu. Gościnnie wykłada na wielu uniwersytetach na całym świecie. Wyniki jego badań na roślinach i na muszkach owocowych ukazały się w wiodących pismach naukowych.

Jednym z pierwszych celów badawczych dr. D. Chamovitza było znalezienie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób światło reguluje wzrost rośliny. Tak o tym m.in. napisał: „Podczas badań zaobserwowałem grupę genów, dzięki którym roślina może bezbłędnie ocenić, czy wokół niej jest jasno, czy panują egipskie ciemności. I ku mojemu zaskoczeniu i poniekąd wbrew sobie odkryłem później, że ta sama grupa genów stanowi również część ludzkiego DNA. Nasunęło się wówczas pytanie: jaką funkcję pełnią w organizmie człowieka te „roślinne”, jak by się mogło wydawać geny. Dzisiaj, po wielu latach badań, wiadomo już, że owe geny nie tylko są identyczne, ale tak u roślin, jak u zwierząt odpowiadają między innymi za reakcję organizmu na światło”!

Autor książki uważa, że na poziomie genetycznym rośliny są bardziej skomplikowanymi organizmami od wielu zwierząt. Niejedno ważne odkrycie w biologii zostało dokonane na podstawie badań prowadzonych właśnie na roślinach. W 1665 r. Robert Hooke odkrył komórki, gdy oglądał korek pod skonstruowanym przez siebie prototypem mikroskopu. W XIX wieku Grzegorz Mendel stworzył podwaliny nowoczesnej genetyki, obserwując dziedziczenie cech u grochu. W połowie XX wieku Barbara McClintock użyła do doświadczeń kukurydzy, by wykazać, że geny potrafią zmieniać położenie lub, jak to się czasem określa „przeskakiwać” z miejsca na miejsce w obrębie genomu. Obecnie wiadomo, że te „skaczące geny” nie są obce żadnemu DNA i mają bezpośredni związek z chorobami nowotworowymi u ludzi.

Co rośliny „wiedzą” i jakie mają „zmysły”? W odniesieniu do roślin autor nie używa czasownika „wiedzieć” w nieortodoksyjny sposób. Roślina nie ma ośrodkowego układu ner-

wowego, który koordynowałby informacje napływające z całego ciała. Jednak różne jej części są ze sobą powiązane, a między korzeniami i liśćmi, kwiatami i łodygami zachodzi nieustanna wymiana danych dotyczących światła, obecności pewnych związków chemicznych w powietrzu i zmian temperatury otoczenia – wszystko po to, by roślina mogła rozwinąć się w danym środowisku w sposób optymalny. Rzecz jasna, nie wolno stawiać znaku równości między postępowaniem człowieka a funkcjonowaniem roślin w ich świecie. Tym niemniej zdecydował się na użycie w cudzysłowach takich określeń, jak np. co rośliny „widzą” lub jakie „czują” zapachy, nie twierdząc, że mają oczy lub nosy, albo mózgi, które zabarwiałyby wrażenie umysłowe emocjami.

Nie streszczając szczegółowo książki, przytaczam jedynie tytuły jej rozdziałów, a Czytelnik po przeczytaniu sam osądzi, jakie z lektury odniósł korzyści, i czy w ogóle dostrzeżę takowe. Rozdziałów wraz z epilogiem jest siedem: 1) Co widzi roślina? – są tutaj bardzo interesujące informacje dla specjalistów kwiaciarzy, zajmujących się uprawą roślin ozdobnych dnia krótkiego, rośliny bez względu na gatunek, reagują nocą wyłącznie na błyski czerwonego światła; 2) Co roślina może wywęszyc?; 3) Dotyk rośliny; 4) Co słyszy roślina?; 5) Skąd roślina wie, gdzie się znajduje?; 6) Co roślina pamięta?; 7) Epilog – świadoma roślina. Wymienione „zmysły” roślin rozpatrywane są w porównaniu ze zmysłami u zwierząt i człowieka. Autor po skomplikowanych rozważaniach doszedł do wniosku, że nie można mówić, iż rośliny są inteligentne. Uważa natomiast, że rośliny są świadome, uzasadniając to: „Rośliny są w pełni świadome otaczającego je świata. Są świadome widzialnego środowiska; rozróżniają barwę czerwoną, niebieską, daleką czerwień oraz ultrafiolet i odpowiednio na każdą z tych barw reagują. Są świadome otaczających je zapachów i reagują na choćby śladowe ilości lotnych związków chemicznych unoszących się w powietrzu. Wiedzą, kiedy są dotykane i potrafią rozróżniać różne rodzaje dotyku. Są świadome przyciągania ziemskiego: potrafią zmieniać kształt, by mieć pewność, że pędy będą rosły w górę, a korzenie w dół. I są świadome swojej przeszłości: pamiętają przebyte infekcje i katastrofy, jakie udało się im przetrwać, by następnie, opierając się na tych wspomnieniach, zmodyfikować swoją aktualną fizjologię. (...) Rośliny są świadome swojego otoczenia, a ludzie są jego częścią. Ale nie uświadamiają sobie obecności tych niezliczonych ogrodników i botaników, którzy w swoim mniemaniu wchodzą z nimi w osobiste relacje”. Reszta rozważań znajduje się w książce, która jest na tyle zajmująca, iż przeczytałem ją niemal tzw. jednym tchem.

Korzystałem z: Chamovitz Daniel. 2013. *Zmysłowe życie roślin: podręczny atlas zmysłów*. Tytuł oryginału: *What a Plant Knows: A Field Guide to the Senses*. Published by arrangement with Scientific American, on imprint of Farrar, Straus and Giroux, LLC, New York. Wyd. Polskie Grupa Wydawnicza Foksal, MMXIII, przekład Dariusz Wójtowicz, MMXIII. Wydanie I, Warszawa. ISBN 978-83-280-0885-4.

Prof. dr hab. Mieczysław Czekański
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Członkowie wspierający PTNO

Tyc
kwiały

Gospodarstwo Rolno - Ogrodnicze Stanisław Tyr
Kalisz, ul. Sławiszyńska 133
62 760 22 40 | 602 605 112
stanislawtyr@poczta.onet.pl

UPRAWA RÓŻ OD POKOLEŃ

MAXI-PLON Sp. z o.o.
Sopot, Al. Niepodległości 606/E10
Tel./kmi.: 606 400 837, 602 355 888
Tel.: 58 763 53 81

PODŁOŻA TORFOWE

PODŁOŻA Z NAJWYŻSZEJ JAKOŚCI LITEWSKICH TORFÓW

Email: marketing@maxiplon.pl www.maxiplon.pl

Hortulus Dobrzyca
zachodniopomorskie

Unikalna kolekcja roślin.
Ogródy pokazowe udostępnione do zwiedzania.
Szeroki asortyment produkowanych roślin (byłyny i zimozielone).

76-838 Dobrzyca 7h
tel.: 94 318 13 18
fax: 94 347 41 02

e-mail: biuro@hortulus.com.pl
www.hortulus.com.pl
www.ogrody-lahryat.com.pl

Yara Poland Sp z o.o.
ul. Malczewskiego 26
71-612 Szczecin
tel.: 91 433 00 35
fax: 91 433 04 34
www.yara.pl

Produkuj ze smakiem !

Gospodarstwo Ogrodnicze
Maciej Mularski
Zakład „Różanki”
ul. Gorzowska 2
Różanki
66-415 Kłodawa

„...Nie konkurujemy ceną, lecz jakością...”

tel.: 95 720 85 85
fax: 95 720 85 95
e-mail: rozanki@mularski.pl
www.mularski.pl

Gospodarstwo Ogrodnicze
Maria Mularska
Zakład Bory Malinowskie
ul. Jasna 12
Sarnów
42-512 Psary

Famijne pomidory - nie cena a jakość

tel.: 32 267 21 71
fax: 32 267 22 73
e-mail: bory@mularski.pl
www.mularski.pl

Specjalistyczne Gospodarstwo
Produkcyjne PLEURO
Marcinów 15
62-704 Kawęczyn
tel.: 63 28 85 087
kom.: 606 88 37 81

**Kostki słomy przerośnięte
grzybnia boczniaka**

e-mail: pleuro@pleuro.pl
www.pleuro.pl

„SPÓJNIA” Hodowla i Nasiennictwo
Ogrodnicze Sp. z o.o.
Nochowo, ul. Lipowa 22
63-100 Śrem

Nasiona doskonałe

tel/fax: 61 28 35 655
e-mail: spojnia.hodowla@pnx.pl
www.nasiona-warzyw.pl

Członkowie wspierający PTNO

VITROFLORA Grupa Producentów Sp. z o.o.
Trzęsacz 25
86-022 Dobrcz

Sadzonki - nasiona - siewki

tel.: 52 326 20 00
fax: 52 326 20 50
e-mail: info@vitroflora.com.pl
www.vitroflora.com

SZKÓŁKA DRZEW KRZEWÓW OZDOBNYCH I RÓŻ
61-316 Poznań
ul. Ropczycka 5
tel. 61 663 92 28
fax 61 663 92 29
e-mail: zbyszek@wybicki.pl
www.wybicki.pl

ZAZIELEŃMY WSPÓLNIE ŚWIAT

Brinkman Polska Sp. z o.o.
ul. Katowicka 38
34-100 Tychy
tel.: 33 326 20 60

**Wiodący
w ogrodnictwie**

e-mail: tychy@brinkman.pl
www.brinkman.pl

**Przedsiębiorstwo Inżynierii Ogrodniczej
Drewno oraz Szkółka Dużych Drzew**

ul. Hołdunowska 77
43-143 Łędziny

ul. Piekarska 44
96-320 Mszczonów,
Badów Górny

DREWSMOŁ
My naprawdę sadzimy duże drzewa

Tel. 601 471 034
Tel. 601-533-347 Email:

biuro@drewno.pl
www.drewno.pl

Grupa Producentów Rozsad
Krasoń Sp. z o.o.
Grzegorz Krasoń
Piaski 32a
97-371 Wola
Krzysztoporska

Polska rozsada gwarancją Twojego sukcesu

tel.: 44 732 59 95
tel.: 44 733 63 23
fax: 44 732 55 50
biuro@krason.com.pl
www.krason.com.pl

www.rozsadywarzyw.eu

Kwalifikowana Szkoła Drzew, Krzewów
Owocowych oraz Krzewów Róż
BARANOWSCY
ul. Mickiewicza 28a
62-025 Kostrzyn

**Sprawdzona i niezawodna jakość
roślin owocowych i róż**

tel./fax: 61 817 84 76
www.baranowscy.com.pl
biuro@baranowscy.com.pl

**Gospodarstwo Specjalistyczne
Uprawa warzyw gruntowych**

Sylwia i Zdzisław Wawrzyńczyk

ul. Wojska Polskiego 23
67-124 Nowe Miasteczko

**Najsmaczniejsza
rzodkieweczka
z Nowego Miasteczka**

Tel. 68 3888299, Kom. 603844688, 668822531
Email: polska_rzodkiewka@poczta.onet.pl www.polskarzodkiewka.eu

Szkoła Drzew i Krzewów Ozdobnych
GURSZTYN
Prętki 5
14-500 Braniewo
tel./fax: 55 243 47 78

www.gursztyn.com.pl
e-mail: info@gursztyn.com.pl

Szeroki wybór roślin iglastych i liściastych

Członkowie wspierający PTNO

Grupa Producentów Warzyw Zdunek Sp. z o.o.
Ludwina 9
63-300 Pleszew

Pomidor na rynek europejski

tel./fax.: 62 742 78 96
tel. kom. 502 127 538
e-mail: gro_ludwina@op.pl
gro_zdunek@op.pl

Staszek Zymon
Tłokinia Wielka 34
62-860 Opatówek

„Ogród to radość przez całe życie...”

tel.: 62 761 44 44
fax: 62 761 44 15
e-mail: stzymon@zymon.pl
www.zymon.pl

PHU „ADVISER”
ul. Szczepankowo 97 A
61-306 Poznań
tel./fax: 61 879 87 00 e-mail: biuro@phu-adviser.pl
tel./fax: 61 870 54 74 www.phu-adviser.pl

Nawadnianie - fertygacja - klimat

W. Legutko

Przedsiębiorstwo
Hodowlano-Nasienne
63-930 Jutrosin
Nad Stawem 1F

Po radość, po zdrowie, z naszymi nasionami!

tel.: 65 548 28 12
fax: 65 548 26 30
e-mail: legutko@legutko.com.pl
http://legutko.com.pl

Biologiczna ochrona roślin
Naturalne zapylanie przy pomocy trzmieli

Biopartner Sp. z o.o.
ul. Krótkowa 31
62-064 Pleszew

Tel./Fax: 61 8998377
tel. 61 8998378
Kom.: 506 975 877
e-mail: biuro@biopartner.com.pl
www.biopartner.com.pl

**Wyposażenie nowoczesnego
ogrodnictwa**

*podstawą
wysokich
plonów*

F.H.U. FARMER CO e-mail: farmer@tunele-foliowe.pl
32-700 Bochnia, ul. Wiśnicka 38
tel.: 14 611 71 74, 660 744 224 www.fhufarmer.pl

AGRO-SUR
Wojciech Surowiec
ul. Kościuszki 231
42-582 Rogoźnik

www.agrosur.com.pl
e-mail: agrosur@agrosur.com.pl
tel. 32 287 62 43, 381 96 80

**NOWOCZESNA TECHNIKA W OGRODNICTWIE
SUKCESEM W PRODUKCJI**

Puszczykowo Zaborze
ul. Zaborska 10, 62-021 Paczkowo
tel./fax (061): 815 57 29
tel. 602 530 565

**Szeroki asortyment drzewek i krzewów
owocowych, róż oraz podkładek**

Redakcja:

Prof. dr hab. Mieczysław Czekalski
Prof. dr hab. Mikołaj Knaflowski
Dr hab. Elżbieta Kozik (redaktor naczelna)

Adres Redakcji:

Katedra Żywnienia Roślin
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
60-198 Poznań, ul. Zgorzelecka 4
tel. 61846 63 07, tel./fax 61846 63 05